

Opinnäytetyö (AMK)

Ensihoitajakoulutus

2024

Emilia Kallio & Elise Koivukoski

Ensihoito sosiaalisessa mediassa

– materiaalia Turun ammattikorkeakoulun
ensihoitajakoulutuksen Instagram-tilille

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Ensihoitajakoulutus

Kevät 2024 | 52 sivua, 1 liitesivu

Emilia Kallio & Elise Koivukoski

Ensihoito sosiaalisessa mediassa

- materiaalia Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen Instagram-tilille

Sosiaalista mediaa käytetään ensihoitopalvelussa yhä enemmän. Sosiaalinen media näyttäytyy nykyisin usean ihmisen arjessa sekä työssä. Sosiaalinen media on oiva työkalu, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi asioiden tiedottamisessa tai markkinoinnissa. Ensihoitopalvelu sekä ensihoitajakoulutukset voivat hyödyntää sosiaalista mediaa esimerkiksi hakijamarkkinointiin, toimintansa esittelyyn sekä kouluttamiseen. Tämän työn tarkoituksena oli tuottaa materiaalia Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen Instagram-tilille.

Tämä työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Tuotoksena syntyi Instagram-tili käyttäjätunnuksella @turkuamk_ensihoito. Tilillä on julkaistu kuvia ja videoita ensihoitajakoulutuksen sisällöstä, muun muassa työpajatunneista, simulaatioista sekä muuten opiskelijoiden arjesta. Julkaisuissa on otettu huomioon eettinen kestävyys ja hyvät käytänteet.

Aihe on kirjallisuudessa vielä nuori, vaikka moni ensihoidon organisaatioista ja koulutuksista onkin aktiivisia sosiaalisessa mediassa. Aihe vaatii tutkimusta esimerkiksi siitä, mihin sosiaalista mediaa hyödynnetään jo, mihin kaikkeen sitä voitaisiin hyödyntää sekä siitä, mitä sosiaalisella medialla voidaan saavuttaa.

Asiasanat:

Ensihoito, sosiaalinen media, viestintä

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Degree Programme in Emergency Care

Spring 2024 | 52 pages, 1 page in appendices

Emilia Kallio & Elise Koivukoski

Emergency Care in Social Media

- Material for the Instagram account of the Degree Programme in Emergency Care in Turku University of Applied Sciences

Social media is used in emergency medical services increasingly. Social media appears in the everyday life and work of many people nowadays. Social media is a great tool, that can be used for example for informing and marketing. Emergency medical services and paramedic schools can use social media for instance for recruiting applicants, presenting their activity and educating. The purpose of this thesis is to produce material for the Instagram account of the Degree Programme in Emergency Care in Turku University of Applied Sciences.

This work was carried out as a functional thesis. The result was an Instagram account with the username @turkuamk_ensihoito. Pictures and videos of the content of paramedic training have been published on the account, including workshops, simulations and other aspects of students' everyday lives. Ethical sustainability and good practices have been taken into account in the publications.

The topic is still young in literature, although many of the organizations and degree programmes in emergency care are active in social media. The topic requires research on, for example, what social media is already being used for, what it could be used for, and what social media can achieve.

Keywords:

Emergency care, social media, communication

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	7
3 Ensihoito	8
3.1 Ensihoitopalvelujärjestelmä	9
3.1.1 Palvelutasopäätös	9
3.1.2 Moniportainen ensihoitopalvelu	10
3.2 Ensihoidon koulutus	12
3.3 Ensihoidon tulevaisuus	12
4 Ensihoito ja viestintä	16
4.1 Viranomaisviestintä	16
4.2 Sosiaalinen media viestintävälineenä	17
4.3 Ensihoitopalvelu sosiaalisessa mediassa	18
4.3.1 Hyödyt	19
4.3.2 Haasteet	21
4.4 Ensihoitajakoulutukset sosiaalisessa mediassa	23
4.5 Ensihoitajien asianmukainen käytös sosiaalisessa mediassa	25
4.5.1 Yhteistyö työnantajan kanssa	25
4.5.2 Julkaisujen sisältö ja eettinen kestävyys	27
4.5.3 Ammatillisuus sosiaalisen median viestinnässä	28
5 Opinnäytetyön prosessikuvaus	30
5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	30
5.2 Suunnitteluvaihe	31
5.3 Toteutusvaihe	31
5.4 Opinnäytetyön tuotos	32
6 Eettisyys ja luotettavuus	36
6.1 Opinnäytetyön eettisyys	36
6.2 Opinnäytetyön luotettavuus	38

7 Pohdinta	41
Lähteet	43

Liitteet

Liite 1. Ohjeistus materiaalin luomiseen sosiaalisessa mediassa

Kuvat

Kuva 1. Julkaisu ensiapuopetuksesta päiväkodissa.	33
Kuva 2. Julkaisu maailman potilasturvallisuuspäivästä.	34
Kuva 3. Julkaisu Halloween-juhlasta.	35

1 Johdanto

Sosiaalinen media on viestinnän muoto, joka hyödyntää tietotekniikkaa ja tietoverkkoja. Sosiaaliseen mediaan luodaan ja tuotetaan sisältöä, jolla tavoitetaan ihmisiä ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita. (Sanastokeskus 2010.) Sosiaalisen median voi määritellä monella tapaa, mutta se muodostuu eri alustoilla vuorovaikutuksesta käyttäjien kesken (Koivistoinen 2015). Tällaisia alustoja ovat esimerkiksi Instagram ja Facebook.

Viestintä on ensihoidossa yksi tärkeimmistä kulmakivistä, ja sitä toteutetaan eri viranomaisten kesken (Tolvanen & Örnmark 2017). Viestintä on kuitenkin tärkeää myös kansalaisten suuntaan, sillä sosiaalisen median avulla esimerkiksi pelastuslaitokset ja sitä kautta myös ensihoitopalvelut voivat valistaa ja tiedottaa kansalaisia sekä esitellä omaa toimintaansa (Wickström 2018).

Sosiaalinen media on muuttanut sekä tavallisten ihmisten että organisaatioiden viestintää huomattavasti, kun yleisöstä tuleekin aktiivinen toimija. Sosiaalinen media luo mahdollisuuksia kohdata ihmisiä vuorovaikutteisesti. (Matikainen & Huovila 2017, 1003.) Kuitenkin haasteena on kriittisyys lähteisiin perustuvalla tiedolle ja sen kirjoittajalle. Ensihoidon näyttäytyminen sosiaalisessa mediassa on vielä verrattain uusi ilmiö, joka tässä opinnäytetyössä onkin tarkastelun kohteena.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen omalle vastaperustetulle Instagram-tilille sisältöä yhdessä opettajien kanssa käynnissä olevan lukuvuoden ajan. Tilillä on tarkoitus julkaista materiaalia, kuvia ja videoita Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutukseen kuuluvista työpajatunneista, simulaatioista ja tapahtumista sekä esitellä koulua ja koulutusta. Näiden kautta tavoitellaan esimerkiksi näkyvyyden sekä uusien hakijoiden saamista. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen Instagram-tilille erilaisia julkaisuja niin kuvien kuin videoiden muodossa. Tilillä julkaistaan säännöllisesti materiaalia opiskelusta ja opiskelijoiden arjesta. Lisäksi tilillä julkaistaan päivityksiä kansallisten juhlapäivien sekä hoitoalaan liittyvien teemapäivien kunniaksi. Tarkoituksena on myös luoda ohjeistus ja perusta sille, miten sisältöä Instagram-tilille voidaan tuottaa eettisesti kestäväällä tavalla (Liite 1).

Työn tuotoksen tavoitteena on saada aikaan aktiivisesti julkaisuja tuottava tili, joka pitää yllä hyvää imagoa Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen sekä koko alan ympärillä. Opinnäytetyön pohjalta luodun ohjeistuksen tavoitteena on helpottaa tulevaisuudessa Instagram-tilin ylläpitoa eettisesti kestäväällä tavalla, kun ohjeistus on luotu selkeäksi ja yksinkertaiseksi.

3 Ensihoito

Ensihoidolla tarkoitetaan akuutisti sairastuneen tai vammautuneen potilaan kiireellistä hoitoa ja tarpeen mukaan kuljetusta tarkoituksenmukaiseen terveydenhuollon päivystyspisteeseen. Ensihoito ja siihen liittyvä sairaanhoito kuuluvat terveydenhuoltoon. Ensihoitoa koskevasta lainsäädännöstä ja yleisestä valvonnasta vastaa Sosiaali- ja terveysministeriö. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023; Pelastustoimi n.d.a.) Ensihoito tapahtuu terveydenhuollon toimipisteiden ulkopuolella, jolloin toimintaympäristön takia se saattaa muistuttaa pelastuksen tai poliisin työtä. Ensihoidon on kuitenkin joka tilanteessa pohjaututtava terveydenhuoltoon ja sen lakeihin. (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 15.)

Äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan hoidon tarpeen arvioinnin, kiireellisen hoidon ja tarkoituksenmukaisimpaan hoitopaikkaan kuljettamisen lisäksi ensihoitopalveluun sisältyy hoitolaitossiirrot silloin, kun siirron aikana tarvitaan jatkuvaa ja vaativaa hoitoa tai seurantaa. Ensihoitopalveluun kuuluu myös ensihoitovalmiuden ylläpito, virka-avun antaminen muille viranomaisille sekä osallistuminen alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen erityistilanteiden varalle. Myös potilaan, hänen läheistensä tai muiden tapahtumaan osallisten ohjaaminen tarvittaessa psykososiaalisen tuen piiriin kuuluu ensihoitopalvelun vastuulle. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, 4:40.)

Ensihoidon tehtävät ovat moninaisia. Tehtäviä on laajasti lääketieteen eri osa-alueilta lievistä tautitiloista aina sydänpysähdykseen asti, onnettomuuksia pienistä haavereista aina henkeä uhkaaviin vammautumisiin sekä ulkoisten tekijöiden aiheuttamia tilanteita, kuten myrkytyksiä. (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 15.) Ensihoidon tehtävämäärät ovat kasvaneet viime aikoina noin 5 % joka vuosi vuodesta 2015 lähtien, mikä on myös pidentänyt tavoittamisaikoja hätätilapotilaiden kohdalla. Tämän takia hätätilapotilaiden nopea avun saanti on vaarassa, kun ensihoitoyksiköt ovat kiinni muissa tehtävissä. Suuriin tehtävämääriin vaikuttaa muun muassa väistämätön väestön ikääntyminen, mutta myös tilanteet, jotka eivät välttämättä ensihoidon hoidettavaksi edes

kuuluisi vaan, joilla paikataan muun terveydenhuollon resurssivajetta. (Kuisma & Hoppu 2022.)

3.1 Ensihoitopalvelujärjestelmä

Ensihoitopalvelujärjestelmä Suomessa pohjautuu terveydenhuoltolakiin, jossa määrätään ensihoitopalvelun järjestämisen kuuluvan hyvinvointialueille ja Uudellamaalla HUS-yhtymälle. Ensihoitopalvelu tulee suunnitella ja järjestää yhteistyössä alueen päivystyspisteiden kanssa, jotta siitä saadaan yhdessä toimiva kokonaisuus. Hyvinvointialueiden tehtävänä on luoda ensihoidon palvelutasopäätös, jossa määritellään ensihoitopalvelun tuottaminen ja järjestäminen, palvelun sisältö, edellytettävä koulutus, tavoitteet väestön tavoittamisajoista sekä muut ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tärkeät yksityiskohdat. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010.)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta (585/2017) määrittelee terveydenhuoltolakia tarkemmin ensihoitopalvelun järjestämisestä. Asetuksessa täsmennetään ensihoitopalvelun ja erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen tehtävät, ensihoitopalvelun yksiköt ja henkilöstö sekä ensihoidon johtamisjärjestelmä. Lisäksi asetuksessa on tarkennettu hyvinvointialueiden tekemän palvelutasopäätöksen tarvittava sisältö ja sen eri osa-alueet.

3.1.1 Palvelutasopäätös

Hyvinvointialue voi järjestää ensihoitotoiminnan itse, yhdessä pelastuslaitoksen tai toisen hyvinvointialueen kanssa tai ostaa palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta (Pelastustoimi n.d.a). Varsinais-Suomen hyvinvointialueella on käytössä monituottajamalli, eli ensihoitoa tuottaa yhdessä Tyks sairaalapalveluiden Tyks Akuutti, Varsinais-Suomen pelastuslaitos sekä yksityinen sektori (Varsinais-Suomen hyvinvointialue 2022; Pelastustoimi n.d.b).

Ensihoidon palvelutasopäätöksestä tulee käydä ilmi erityisvastuualueen ensihoitopalvelun tavoitteet potilaiden tavoittamisajoista (Sosiaali- ja

terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017). Tavoittamisviiveet ovat erilaisia riippuen siitä, onko kohde ydintaajamassa, muussa taajamassa vai asutulla maaseudulla. A- ja B-tehtävillä Tyks-erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen yksiköillä on tavoitteena saapua kohteeseen 90 %:ssa tapauksista ydintaajamassa yhdeksän minuutin, muussa taajamassa 17 minuutin ja asutulla maaseudulla 26 minuutin sisällä. Mediaanit näiden vastaavien alueiden tavoittamisviiveistä tulisi olla kuusi minuuttia, kahdeksan minuuttia ja 15 minuuttia. C- ja D-tehtävien osalta tavoitteet potilaiden tavoittamisajoista ovat samat riippumatta kohteen sijainnista. C-tehtävillä 90 % potilaista tulisi tavoittaa puolen tunnin sisällä ja D-tehtävillä kahden tunnin sisällä. (Varsinais-Suomen hyvinvointialue 2022.)

3.1.2 Moniportainen ensihoitopalvelu

Varsinais-Suomessa ensihoitojärjestelmä on moniportainen, mikä tarkoittaa, että siihen kuuluu eri tasoisia ensihoidoyksiköitä. Tällöin avun tarvitsija saa lähimmän ja tarkoituksenmukaisimman yksikön paikalle. (Pelastustoimi n.d.b.) Järjestelmän moniportaisuus myös parantaa hoitotuloksia verrattuna yksiportaiseen malliin (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 33).

Ensihoitopalvelun yksikkö pitää sisällään operatiiviseen toimintaan tarkoitetun kulkuneuvon ja sen henkilöstön (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017). Ensivasteyksikkö on ensihoidon porrastuksen alin taso, jonka tehtävänä on minimoida korkeariskisen potilaan tavoittamisviive sekä antaa hätäensiapua ennen ambulanssin saapumista (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 21, 29). Ensivasteyksikössä vähintään kahdella henkilöllä tulee olla ensivastetoimintaan soveltuva koulutus (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017; Varsinais-Suomen hyvinvointialue 2022).

Perustason ensihoidon yksikössä toisen ensihoitajan tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on ensihoitoon suuntautuva koulutus. Toinen yksikön hoitajista voi olla terveydenhuollon ammattihenkilö, pelastajatutkinnon tai sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. (Sosiaali- ja

terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017.) Perustason ensihoidon yksikkö on kykeneväinen tekemään hoidon tarpeen arvion potilaalle, antamaan lääkkeitä luonnollista reittiä sekä kuljettamaan potilaan (Pirneskoski 2021, 209). Myös hoitoelvytyksen aloituksen ja massiivisen ulkoisen verenvuodon tyrehtyksen pitäisi sujua perustason ensihoitajilta (Naarajärvi & Telkki 2019, 28).

Hoitotason ensihoitoyksikössä vähintään toisella ensihoitajalla on oltava ensihoitaja (AMK) -tutkinto tai sairaanhoitajatutkinto ja 30 opintopisteen laajuinen hoitotason ensihoidon lisäkoulutus. Toinen ensihoitaja voi olla terveydenhuollon ammattihenkilö, pelastajatutkinnon tai sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017.) Hoitotason ensihoitajilla on valmius toteuttaa vaativaa lääkehoitoa sekä toimenpiteitä, muun muassa sähköinen kardioversio (Naarajärvi & Telkki 2019, 28; Pirneskoski 2021, 209).

Ensihoidon kenttäjohtajan on täytettävä hoitotason ensihoitajan koulutusvaatimukset. Lisäksi kenttäjohtajalla tulee olla riittävä ensihoidon hallinnollinen ja operatiivinen osaaminen sekä tehtävän edellyttämä kokemus. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017.) Kenttäjohtajan päätehtävänä on toimia alueensa operatiivisen toiminnan johtajana ja huolehtia, että resursseja käytetään tarkoituksenmukaisesti (Pirneskoski 2021, 210). Ensihoidon kenttäjohtaja toimii myös tilannejohtajana vaativilla ensihoitotehtävillä, kuten suuronnettomuuksissa, ja hänellä on yksikössään laajempi lääkevalikoima hoitotason ambulanssiin verrattuna (Pelastustoimi n.d.a).

Ensihoitojärjestelmän ylimpänä portaana toimii lääkäriyksikkö, jolla on mahdollisuudet ja valmiudet tarjota vaativaa lääkäritasoista ensihoitoa (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 29). Lääkäriyksikkönä Varsinais-Suomessa toimii FinnHEMS (Pelastustoimi n.d.b). FinnHEMS vastaa yhdessä hyvinvointialueiden kanssa Suomen lääkärihelikopteritoiminnasta. Sillä on seitsemän valtakunnallista tukikohtaa ja se on hälytysvalmiudessa vuorokauden ympäri. (FinnHEMS 2020.)

3.2 Ensihoidon koulutus

Ensihoitaja (AMK) -koulutuksen voi opiskella vuoden 2024 syksystä alkaen yhdeksässä ammattikorkeakoulussa Suomessa (Opintopolku n.d.). Koulutuksen laajuus on 240 opintopistettä ja sen on suunniteltu kestävän neljä vuotta. Opinnot ovat käytännönläheisiä ja monipuolisia, ja niihin kuuluu ammatin luonteen vuoksi paljon työpaja- ja simulaatioharjoittelua sekä myös luentoja ja verkkotehtäviä. Yli kolmasosa opinnoista tapahtuu terveydenhuollon toimintayksiköissä käytännön harjoitteluissa. (Turku AMK n.d.) Ensihoitaja (AMK) -tutkinto sisältää myös sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon, minkä vuoksi ensihoitaja (AMK) -koulutuksen suorittanut on oikeutettu työskentelemään hoitotason ensihoitajan toimen lisäksi myös sairaanhoitajan tehtävissä. Sairaanhoitajan opinnot on liitetty tiiviisti yhteen ensihoitajaopinnojen kanssa. (Maunuksela ym. 2021.) Ensihoitajakoulutuksen laatua valvotaan valtakunnallisella tentillä ja näyttösimulaatioilla, jotka valmistuvat opiskelijat suorittavat (Jormakka & Kosonen 2015, 27).

Suomessa hoitotason ensihoitajan lisäksi voi opiskella myös perustason ensihoitajaksi, jonka koulutus tapahtuu ammatillisissa oppilaitoksissa. Perustason ensihoitaja on tasoltaan sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, ja siinä valmistutaan ja rekisteröidytään lähihoitajaksi. (Maunuksela ym. 2021.) Euroopassa ja jopa Pohjoismaiden välillä on kuitenkin eroja ensihoitajien koulutuksessa. Esimerkiksi Suomessa on ensihoitajia koulutettu alemmalla korkeakoulututkinnolla jo vuodesta 1998 alkaen, kun taas Tanska ja Islanti ovat vasta valmistelemassa korkeakoulutasoista ensihoitajakoulutusta. (Dúason 2021.)

3.3 Ensihoidon tulevaisuus

Jotta sairaalan ulkopuolinen ensihoito olisi tulevaisuudessakin laadukasta terveydenhuollon toimintaa, tulee sitä kehittää tieteellisellä tutkimuksella jatkuvasti. Toistaiseksi Suomessa on tutkittu vain tiettyjen potilasryhmien ensihoitoa ja selviytymistä, mutta tulevaisuudessa olisikin tärkeää laajentaa tutkimusta muihin potilasryhmiin ja niiden ensihoidon vaikuttavuuteen laadun

säilyttämiseksi. (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 35.) Kiinnostus ensihoidon tutkimusta kohtaan on lisääntynyt ja monet ensihoitajat rohkaistuvatkin alansa tutkimukseen. Ensihoito on alana vielä tuore, mutta toisaalta jatkuvasti muuttuva, joten laadukasta tutkimusta tarvitaan kehittämisen perustaksi. (Nordquist 2021, 3.)

Informaatioteknologian kehityksen myötä myös ensihoito saattaa muuttua. Nyt jo markkinoilla on kevyitä ja yksinkertaisia kannettavia vieritestaus- ja ultraäänilaitteita, joita on alettu hyödyntää muun muassa lääkäriyksiköissä ja kenttäjohtoyksiköissä hätätilapotilaiden hoitamiseen. Teknisten laitteiden saatavuus lisää kuitenkin henkilöstön täydennyskoulutuksen ja osaamisen varmistamisen tarvetta, mikä sitoo myös koko terveydenhuollon resursseja. (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 35.) Tällaiset vieritestauslaitteet päivittäisessä ensihoidossa ei-kiireellisten potilaiden kohdalla toisivat myös paljon hyötyä. Esimerkiksi potilaan hoidon tarpeen arvio ja kiireellisyyden määrittely helpottuisi. Vieritestauslaitteista saatavan tiedon pohjalta myös esimerkiksi päätös potilaiden kotiin jättämisestä helpottuisi, kun tietoa olisi enemmän saatavilla. Näin myös terveydenhuollon kustannukset vähenisivät, kun potilaita ei tarvitsisi kuljettaa terveydenhuollon päivystykseen vain tiettyjä mittauksia tai kokeita varten. (Hautala ym. 2019, 144.)

Teknologian kehityksen avulla saadaan lähivuosina myös kansallinen yhtenäinen potilastietojärjestelmä KEJO. Tämän avulla ensihoito näkisi reaaliaikaisesti esimerkiksi potilaan aiempia sairauskertomuksia, joista voi olla merkittävää hyötyä ensihoidon toiminnan kannalta. (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 35.) KEJO olisi käytössä myös pelastustoimella, kotihoidolla ja sosiaalipäivystyksellä. Ensihoidon potilaista isolla osalla oikea avun tarve löytyy esimerkiksi sosiaalihuollon puolelta, jolloin yhteinen alusta tehostaisi ja helpottaisi viestintää ja mahdollistaisi nopeamman tarkoituksenmukaisimman avun saamisen. (Hautala ym. 2019, 145.)

Rakenteilla on uudistuksia ensihoitaja (AMK) -tutkinnon suorittaneen ammattinimikkeen laillistamiseen. Ensihoitaja (AMK) -tutkinto on niin sanottu kaksoistutkinto, eli kyseisen tutkinnon suorittanut saa valmistuessaan

tutkintonimikkeeksi ensihoitaja (AMK) sekä sairaanhoitaja (AMK). Tämän tutkinnon suorittanut laillistetaan kuitenkin Valviran toimesta vain sairaanhoitajaksi, toisin kuin muut terveydenhoitoalan kaksoistutkinnot ammattikorkeakouluissa. Esimerkiksi terveydenhoitajat laillistetaan Valviran toimesta sekä terveydenhoitajiksi että sairaanhoitajiksi, ja sama pätee kätilöihin. Tulevaisuudessa harkinnassa olisi kuitenkin ensihoitajien laillistaminen myös ensihoitajaksi. (Valtioneuvosto 2023, 76, 87.)

Ensihoitaja (AMK) -kaksoistutkinnon suorittamiseen on suunnitteilla vaihtoehtoisia toteutustapoja. Ensimmäinen vaihtoehto olisi se, että jo sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon saanut voisi suorittaa 60 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden, johon kuuluisi vain ensihoitajan tehtäviin kuuluvat ensihoitaja-tutkinnon osat. Toinen vaihtoehto olisi suorittaa tämä 60 opintopisteen laajuinen koulutuskokonaisuus yliopistokoulutuksena, jolloin vahvuutena voisi pitää esimerkiksi hoitotieteen ja lääketieteen opintojen hyödyntämistä myös ensihoitajakoulutuksessa. Toisaalta se heikentäisi moniammatillisuutta muiden sosiaali- ja terveystieteiden tutkintojen kanssa tehdyn yhteistyön vähenemisen kautta. Kolmas vaihtoehto tutkinnon suorittamiseen voisi olla sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon lisäksi suoritettu ylempi ammattikorkeakoulututkinto ensihoidosta. Neljäntenä vaihtoehtona voidaan pitää nykyisestä mallista poikkeamatonta tapaa, eli kaksoistutkinto suoritettaisiin normaalisti, mutta tarvittaessa voisi hyväksilukea tutkinnon osia aiemmalla osaamisella tai koulutuksella. Tällöin jo sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon käyneille jäisi periaatteessa noin 60 opintopistettä suoritettavaksi ensihoitajaopintoja. (Valtioneuvosto 2023, 87–92, 97, 102.)

Haasteena ensihoidossa ja sen tulevaisuudessa voisi olla työvoiman saatavuus ja pysyvyys, kun kyseessä on kuitenkin sekä fyysisesti että henkisesti kuormittava ammatti ja työnkuva. Myös terveydenhuollon palvelurakenteiden muuttuminen, väestön ikääntyminen ja segmentoituminen sekä kansainvälistyminen tuovat oman haasteensa ensihoitoon. Samalla kun haasteet kasvavat ensihoidon työssä, myös ihmisten odotukset ensihoitoa kohtaan

kasvavat, ja potilaille tulisi antaa entistä parempaa yksilöllistä palvelua. (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 34–35.)

4 Ensihoito ja viestintä

4.1 Viranomaisviestintä

Viranomaisverkko eli Virve on työkalu, jota käyttävät eri viranomaiset, kuten hätäkeskukset, pelastustoimi, poliisi, Puolustusvoimat, Tulli, sosiaali- ja terveystoimi, Rajavartiolaitos ja kunnat. Virve mahdollistaa turvallisen ja suojatun viestinnän eri toimijoiden kesken, mikä helpottaa päivittäistä yhteistyötä ja erilaisissa kriisitilanteissa kommunikointia. Palvelu tarjoaa tilannejohtamisen tehostamista ja kokonaisvaltaisen tilannekuvan muodostamista. (Erillisverkot n.d.)

Suomessa on käytössä yksi hätänumero, joka yhdistää eri toimialoja. Kiireellisen viranomaisavun tavoittaa hätäkeskuksen kautta. Vuonna 2017 hätäkeskus vastaanotti 2,7 miljoonaa ilmoitusta, joista puolet välittyi jollekin viranomaiselle. Ensihoito ja poliisi saivat 90 % näistä tehtävistä. Hälytysviestit hätäkeskuksesta tulevat Virve-päätelaitteeseen. Virven kautta esimerkiksi ensihoitoyksikkö voi pyytää virka-apua poliisilta. (Västilä 2018.)

Ensihoidossa vaaditaan yhteistyötaitoja ja hyvää kommunikointia kaikkien ammattilaisten kesken (Koski 2023). Potilasturvallisuuden ja laadukkaan hoidon takaamiseksi tarvitaan muutakin kuin kliinisiä taitoja. Käytettäviä käsitteitä ovat CRM eli Crew resource management ja ei-tekniset taidot, joiden tavoitteena on yhteistyön ja sen prosessien maksimointi. Nasan CRM-tutkija Orasanu määrittelee CRM:n kattavasti siten, että tiimillä tulee olla yhteinen käsitys tilanteesta, halutusta lopputuloksesta tai tavoitteesta sekä siitä miten tilanne tulee etenemään. Ei-tekniset taidot kattavat tehtävän johtamisen, tilannetietoisuuden ylläpitämisen, päätösten tekemisen ja sen, miten tiimityötä toteutetaan. Hyvässä kommunikaatiossa ajatukset sanoitetaan varmistaen, että kollegalla on mahdollisuus kuulla ja kuunnella. Ajatus tai ohje tulisi kuitata sen ydinsisällöllä, jotta työparille käy selväksi, että viesti on ymmärretty. Mahdollinen saatu tehtävä tulee myös ilmoittaa työparille tai tiimin johtajalle, kun se on suoritettu. (Nyström 2022, 211–218.)

4.2 Sosiaalinen media viestintävälineenä

Sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuksia luoda yhteisöjä, joissa parhaimmillaan saadaan sosiaalista tukea ja luodaan uusia ystävyys-suhteita. Ihmisillä on matalampi kynnys kohdata sosiaalisessa mediassa toisia ja aloittaa keskusteluja. (Hietajärvi & Matikainen 2021.) Käyttäjä voi löytää sosiaalisesta mediasta esimerkiksi jonkin erityisalan asiantuntijoita, joiden kanssa voi verkostoitua ilman, että tuntee toisen (Hintikka 2011). Vuorovaikutteisuus sosiaalisessa mediassa merkitsee sitä, että käyttäjä pystyy vaikuttamaan median toimintaan kommentoimalla ja antamalla esimerkiksi julkista palautetta (Erkkola 2008).

Hyvä viestintä on lyhyttä ja ytimekästä, sillä kiireen keskellä sosiaalista mediaa usein vain selaillaan. Tämän vuoksi päivitysten tulee olla helposti ymmärrettäviä, liian pitkät tekstit eivät herätä yleisössä mielenkiintoa pysähtyä lukemaan. Hyvä teksti on vuorovaikutteista, joka herättää keskustelua. Sosiaalisen median perusajatus kuitenkin on luoda sisältöä ja saada ihmiset keskustelemaan. (Rajala 2015.)

Vuonna 2013 tehdyssä Sisäasiainministeriön osaraportoinnissa viranomaistoimijoilta odotetaan sosiaalisen median käyttöä kansalaisten tiedottamisessa. Tällöin uutisia on seurattu neljän kanavan kautta: televisiosta, sanomalehdistä, radiosta ja internetistä. Internet ja sosiaalinen media ovat kuitenkin nostaneet päätään ja ovat kirineet tiedottamisen suhteen tärkeimmäksi kanavaksi television rinnalle. Sosiaalinen media mahdollistaa viranomaisten suoran viestinnän kansalaisille ilman välikäsiä. Merkittävä muutos perinteiseen mediaan verrattuna on ollut nopea viestintä, joka tavoittaa suuren yleisön vaivattomasti. Lisäksi sosiaalinen media on tavoitettavissa käytännössä lähes aina, se ei esimerkiksi ole tietolähteenä pois käytöstä sähkökatkoksen aikaan.

Instagram on sosiaalisen median applikaatio, jonne voi lisätä kuvia ja videoita. Se on perustettu vuonna 2010 ja vuonna 2020 sitä on käyttänyt kuukausittain yli miljardi käyttäjää. ”Instagram Tarinat” –osioon pystyy lisäämään materiaalia, joka on nähtävillä 24 tuntia. Vuonna 2022 tätä toimintoa on käyttänyt 500 miljoonaa

henkilöä päivittäin. (Blystone 2024.) Instagram tarjoaa vaivattoman väylän jakaa materiaalia ja tuoda esiin omia kokemuksia sekä näkemyksiä. Sovellusta käytetään pääosin älypuhelimella, joten se on usein helposti saatavilla. Instagram antaa mahdollisuuden käyttäjälle seurata ystävien, perheenjäsenten ja esimerkiksi julkisuuden henkilöiden arkea ja elämää. Applikaation voi luokitella niin sisällönjako- kuin yhteisöpalveluksi useiden ominaisuuksien vuoksi. (Rissanen 2021.)

Eri sosiaalisen median alustoja käytetään eri tarkoituksiin. Esimerkiksi Viestipalvelu X on mediaviestinnän nopein sovellus. Toimittajat seuraavat palvelua ja etsivät uutisaiheita. Viranomaiset ovat huomioineet tämän tehokkuuden. Yhdellä "tviitillä" tavoittaa toimituksen ja ison osan kansalaisia. (Vesala 2022.) Yritysten kesken Facebook puolestaan on enemmänkin käyntikortti, jota voidaan hyödyntää muun muassa mainontaan. Viranomaiset voivat jakaa Facebook -sivulleen hyödyllistä ja ajankohtaista tietoa, josta palvelun käyttäjät voivat tykätä, kommentoida ja jakaa. Hyvä ja mieleenpainuva julkaisu kerää enemmän huomiota, jonka vuoksi julkaisu alkaa näkymään useamman käyttäjän uutisvirrassa. Youtube on videopalvelu ja maailman toiseksi suosituin hakukone Googlen jälkeen. Youtubeen ladatuista videoista jaetaan iso osa muihin sosiaalisen median palveluihin, esimerkiksi Facebookiin ja Instagramiin. (Rajala 2015.)

4.3 Ensihoitopalvelu sosiaalisessa mediassa

Sosiaalinen media on tehokas työkalu, jolla on sekä hyviä että huonoja puolia. Parhaimmillaan se luo koulutuksellisia mahdollisuuksia ja tukee kliinistä toimintaa, mutta sen käyttöön liittyy myös eettisiä ongelmia. (Hessel & Stein 2020, 9). Ensihoitopalvelussa sosiaalista mediaa voi käyttää esimerkiksi kouluttamiseen, tiedon jakamiseen tai tutkimuksen tukemiseen. Tärkeää on myös saada yhteys kansaan ja kertoa ensihoidon työstä. Sosiaalinen media toimii myös palautteenantokanavana tehdystä työstä. (Cotton ym. 2019.) Monella ensihoidon organisaatiolla on käytössään oma sosiaalisen median tili esimerkiksi

Facebookissa. Tilien hallinnoimiseen on valittu henkilökuntaa, jota koulutetaan oikeaoppiseen sosiaalisen median viestintään. (College of Paramedics 2019, 6.)

Sosiaalisen median tuottaminen ensihoidosta on osa ensihoitopalvelun ja työnantajan strategian mukaista toimintaa, minkä vuoksi kaiken viestinnän tulee tukea näiden tavoitteiden saavuttamista. Työnantajan on tarjottava selkeä malli toimintaan, ja myös viestintäosaston tulee olla aktivoitunut päivittäistoimintaan. Turvallisuusasiat ja ”someviha” ovat merkittäviä syitä sille, miksei sisältöä voi tuottaa ilman työnantajan lupaa. Viestintää tulee toteuttaa aina asiallisesti, lain puitteissa ja hyvää eettistä mallia noudattaen. (Nahkamäki liro, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024.)

4.3.1 Hyödyt

Ensihoitopalvelun lakisääteisiin tehtäviin kuuluu alueensa väestön neuvonnasta ja tiedottamisesta vastaaminen ensihoitopalveluun kuuluvissa asioissa (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017). On tärkeää ylläpitää hyviä suhteita median edustajiin ja journalisteihin, jotta voitaisiin varmistaa luotettavan ja ajantasaisen tiedon jakaminen väestölle. Eniten huomiota ja kiinnostusta niin väestön kuin journalistien osalta herättää esimerkiksi uusista hoitomuodoista tai työskentelytavoista kertominen, mutta ensihoitopalvelu voi sosiaalisessa mediassa tiedottaa myös omista tavoitteistaan tai haasteistaan ja ongelmistaan. (Kurola 2021, 119.)

Tutkimusten mukaan suurin osa organisaatioista ei hyödynnä sosiaalista mediaa täyteen potentiaaliinsa. Jos käyttö olisi täysimääräistä, se lisäisi työntekijöiden tuottavuutta jopa 20–25 prosenttia. (Association of Ambulance Chief Executives 2019, 1.) Ensihoitopalvelu voi käyttää erilaisia sosiaalisen median alustoja ja julkaisutyyppejä omiin päivityksiinsä. Videoita voi hyödyntää esimerkiksi toimenpiteiden opettamiseen ja kaluston esittelemiseen, kun taas podcasteja ammattilaisten haastatteluihin. Sosiaalisen median sivustoilla voi jakaa tietoa suurten tapahtumien tai kriisien aikana. (Friese 2009.)

Cotton ym. (2019) kertovat artikkelissaan, miten Iso-Britanniassa ensihoitopalvelun sosiaalisen median käyttö on kansan keskuudessa lisännyt toiminnan läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta sekä varmuutta palveluntarjonnasta ja suorituskyvystä. Nämä ovat ajan kuluessa parantaneet potilaiden ja yleisön suhtautumista ensihoitopalveluun. Ensihoitopalvelun sosiaalisen median käytön etuna on myös havaittu sen hyödyllisyys reaaliaikaisen tiedon jakamisessa esimerkiksi hätätilanteiden, koulutustoiminnan ja julkisten tilaisuuksien yhteydessä (Eriksson & Olsson 2016, 198; Baron & Townsend 2017, 282).

Ihmisten käsitykset ja odotukset ensihoidosta ja hoitotyöstä muovautuvat muun muassa sosiaalisen median kautta (Van der Gaag ym. 2017, 68). On siis ratkaisevan tärkeää ylläpitää hyvää mielikuvaa ulospäin, sillä käsitykset ja odotukset hoitajan ammatista ovat osoittaneet vaikuttavansa ihmisten hakeutumiseen alalle. Haluttomuuteen hakeutua hoitoalalle voi vaikuttaa alan negatiiviset stereotyyppit kuten se, että hoitotyö olisi ala-arvoista lääketieteeseen verrattuna. (Price & McGillis 2013; Glerean ym. 2017, 95–100.) Sosiaalinen media onkin oivallinen väline nostattamaan ensihoidon mainetta. (Health and Care Professions Council 2017, 6).

Kun luo sisältöä sosiaaliseen mediaan, saa mahdollisuuden esittää ensihoito asianmukaisena sekä vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja ymmärrykseen ensihoitotoimintaa kohtaan. Maineeseen hallinnalla voidaan vaikuttaa työturvallisuuteen ja siihen, miten ensihoito kohdataan tehtävillä. (Nahkamäki, liro, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024.) Sosiaalinen media on esimerkiksi oiva kanava työntekijöiden rekrytoimiseen ja hoitoalan suosion kasvattamiseen (Mikkola, Jenni, henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2024).

Vain pieni osa ihmisistä on nähnyt ensihoitajan työssään ja kokenut ensihoitopalvelun potilaana olemisen. Tästä voi siis olettaa, että suurin osa ihmisistä on saanut käsityksen ja kuvan ensihoitajien työstä mediasta, joka on muovannut alan imagoa. Kunnioitus ensihoitajia kohtaan on siis peräisin median kertomista tarinoista, joissa ensihoitajat kuvataan sankarillisina, vastuullisina, empaattisina ja ahkerina. Todellisuus alasta ja työpäivien sisällöstä voi kuitenkin olla erilaista. (Majchrowska ym. 2021.)

Mielikuvien kehittyminen vaikuttaa hoitajien rekrytointiin ja pysyvyyteen, joten tulevaisuudessa olisikin tärkeää sisällyttää rekrytointiin nykyaikaisia ja realistisia näkemyksiä hoitajan ammatista ja työn puitteista (Price & McGillis 2013; Glerean ym. 2017, 95–100). Hyvänä keinona rekrytoinnin tehostamiseen ja nykyaikaistamiseen olisi median hyödyntäminen, sillä erityisesti nuoret kokevat sen tärkeänä tiedonlähteenä ja perustana omille käsityksilleen hoitotyöstä (Glerean ym. 2017, 100). Nuoriin voisi vedota positiivisilla malliesimerkeillä ja tarinoilla sosiaalisen median kautta (Norman 2015). Myös Van der Gaag ym. (2017, 61) selvittivät tutkimuksessaan, että suurin osa ihmisistä ajatteli terveydenhuollon organisaatioiden hyötyvän hyvien tarinoiden jakamisesta sosiaalisessa mediassa.

Iso-Britanniassa on koettu hyödylliseksi sosiaalisen median käyttö rekrytoinnissa. Ensihoitopalvelun julkaisema sosiaalisen median päivitys avoimena olevista työpaikoista sai paljon katselukertoja ja jakoja, mikä johti saapuneiden hakemusten määrän kymmenkertaistumiseen. (Cotton ym. 2019.)

4.3.2 Haasteet

Haasteena ensihoidon sosiaalisen median käytössä on yleisö, joka saattaa kritisoida tai jopa tehdä virallisia valituksia ensihoitopalvelun käyttäytymisestä sosiaalisessa mediassa. Joissain valituksissa voi olla perää, mutta osa on tehty vain kiusaamismielessä. Erityisesti suorilla ja aggressiivisilla kommentteilla voi olla vahingoittava vaikutus sisällöntuottajien mielenterveyteen. (Cotton ym. 2019.) Van der Gaag ym. (2017, 51) havaitsivat tutkimuksessaan, että suurin osa ihmisistä ajatteli sosiaalisen median helpottavan valitusten tekemistä ja huonojen kokemusten jakamista terveydenhuollosta. Mikkola (henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2024) kertoo saaneensa palautetta, että hoitajan ei ole eettisesti oikein tehdä humoristisia päivityksiä hoitotyöstä. Hän kertoo haasteelliseksi sen, että kaikki ihmiset eivät ymmärrä huumoria, jonka vuoksi sisältö saatetaan ottaa turhan tosissaan.

Yleisön sosiaalisen median käyttö ensihoidon ympärillä on uhka. Voi olla ahdistavaa, kun sivulliset kuvaavat ensihoidon työskentelyä, ja jälkeenpäin julkaisevat sen sosiaaliseen mediaan. (Kirk ym. 2018, 219.) Suomessa on vuonna 2022 alkanut Kuvaa elämää – älä onnettomuuspaikkaa -kampanja, jonka tarkoituksena on vähentää onnettomuuspaikoilla kuvaamista. Se on paitsi epäkunnioittavaa uhreja ja pelastustyöntekijöitä kohtaan, mutta myös vaarallista kuvaajalle itselleen sekä sivullisille. Liikenneturvan teettämän tutkimuksen mukaan suurin osa suomalaisista kokee onnettomuuspaikalla kuvaamisen ja kuvien jakamisen paheksuttavana, ja yli puolet kieltäisi sen jopa lailla. (Liikenneturva 2022.)

Jokaisella ihmisellä on perustuslaissa määrätty sananvapaus, johon sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä (Suomen perustuslaki 731/1999). Sananvapaus ulottuu siis myös ensihoitajiin ja siten ensihoitopalveluun. Ensihoitopalvelun tulee kuitenkin muistaa, että käyttäytymisen sosiaalisessa mediassa tulee olla vastuullista ja noudattaa muita lakeja. (Jones 2019.) Ristiriitana sananvapauteen terveydenhuollon ammattilaisia koskee laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä, joka määrää asiakastiedot pysyvästi salassa pidettäviksi sekä kieltää niiden luovuttamisen tai näyttämisen sivulliselle. Laissa määrätään myös vaitiolovelvollisuudesta. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023.) Myös laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä määrää salassapitovelvollisuudesta kieltäen yksilöön liittyvän salaisuuden kertomista. Tämä salassapitovelvollisuus jatkuu myös ammatinharjoittamisen päättymisen jälkeen. (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.)

Nahkamäki (henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024) kertoo eettisesti kuormittavaksi sen, että osa ihmisistä kertoo kokemuksistaan ensihoidon suhteen hyvin laajasti. Tällaisissa tilanteissa ei voi ulkopuolisena kollegana ottaa kantaa, vaikka tapaus olisikin ensihoidon silmin ilmiselvä. Huomioitavaa on myös se, että ensihoidosta nähdään usein hyvinkin negatiivissävytteisiä uutisotsikoita, jotka ovat yksittäisiä tapauksia ja subjektiivisia kokemuksia. Ensihoito ei voi

koskaan puolustautua tietosuojasyistä tällaisilta syytöksiltä, verrattuna esimerkiksi pelastustoimeen. Jos uutisissa olisi hypoteettinen otsikko pelastuksen sammuttaneen tulipalo väärin, he voisivat melko avoimesti kommentoida ja perustella toimintaansa. Vertaus osuu myös poliisin toimintaan hyvin.

4.4 Ensihoitajakoulutukset sosiaalisessa mediassa

Suomessa voi opiskella ensihoitajaksi (AMK) Kotkassa, Lappeenrannassa, Oulussa, Kuopiossa, Tampereella, Turussa, Helsingissä Metropoliasissa ja Arcadassa sekä syksystä 2024 alkaen myös Kajaanissa (Opintopolku n.d). Kaikki ammattikorkeakoulut löytyvät Instagramista, mutta ensihoidon koulutusohjelmalla on oma tili ainoastaan LAB-ammattikorkeakoululla (@lablanssi), Oulun ammattikorkeakoululla (@oamk_ensihoidaja) ja Arcadalla (@arcada_forstavardare). Syksyllä 2023 Turun ammattikorkeakoululle on luotu myös Instagram -tili, joka löytyy nimimerkillä @turkuamk_ensihoido.

Ammattikorkeakoulut voivat hyödyntää sosiaalista mediaa esimerkiksi koulutusten esittelyyn. Kaikki ammattikorkeakoulut löytyvät YouTubesta, mutta varsinainen ensihoidon koulutusesittely on Kouvolan, Kuopion, Metropolian, Tampereen ja Lappeenrannan ammattikorkeakouluilla sekä Oulun ammattikorkeakoululla, joka tosin esittelee kaikki sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnot samalla videolla.

Korkeakoulut voivat käyttää sosiaalista mediaa muun muassa hakijamarkkinointiin luomalla koulutukselle hyvää imagoa ja mainetta (Jetsu & Manninen 2022). Suorat kokemukset luovat maineen lähes kokonaan ja imago muovautuu esimerkiksi asenteiden ja ennakkoluulojen kautta. Imago ja maine luovat yhdessä brändin. (Manninen 2016.) Mielikuvat koulutuksesta vaikuttavat siitä annetun tiedon vastaanottamiseen ja ymmärtämiseen, mikä vaikuttaa myös koulutukseen hakeutumiseen (Jetsu & Manninen 2022). Lee & Rosen (2017) kirjoittavat tutkimuksessaan, että lähes puolet tutkimukseen osallistuneista

ensihoidon lääketieteeseen erikoistuvista lääkäreistä käytti sosiaalista mediaa saadakseen tietoa eri erikoistumisjaksoista ja seurasivat niitä omilla tileillään.

Ensihoidon maineenhallinnan kannalta sosiaalisella medially on valtava merkitys. Koulujen hyvä viestintä mahdollistaa opintojen esittelyn, joka herättää kiinnostusta potentiaalisissa hakijoissa. (Nahkamäki liro, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024.)

Sosiaalista mediaa koulutukset voivat hyödyntää myös oppimisympäristönä. FOAM (Free open-access medical education) on kokoelma erilaisia lääketieteen koulutusmateriaaleja, jotka ovat ilmaisia ja käytännössä kaikkien käytettävissä ympäri maailman (Burkholder ym. 2018). Se koostuu erilaisista sisällöistä, kuten blogeista, podcasteista, artikkeleista, haastatteluista ja videoista. FOAM:n käyttö on yleistynyt ja tullut suosituksi viimeisen vuosikymmenen aikana lääketieteellisenä koulutusmateriaalina. Lääkärit ja muu hoitohenkilökunta käyttävät FOAM:a päivittäin ja tutkimukset osoittavat, että sosiaalisen median käyttö lisää niiden tarkastelua ensisijaisena kirjallisuutena. Lääkärit hyödyntävät työharjoitteluissa erilaisia FOAM-resursseja perinteisen luentopohjaisen oppimisen sijaan. Yhdysvalloissa ensihoidon lääketieteen neuvosto on ottanut kantaa ja julkaissut ohjeistuksen sosiaalisen median ja FOAM:n käytöstä sen koulutuksellisen tärkeyden vuoksi. Ensihoidon lääketieteen kesken sosiaalinen media on laajalti hyväksytty viestintään sekä FOAM:n hyödyntämiseen. (Bucher ym. 2018.)

Sosiaalisen median sisällyttäminen ensihoidon lääketieteen erikoistumisopintoihin on tutkittu parantavan yksilöllistä oppimista ja tiedon välittämistä. Jotkut alustoista on tarkoitettu vain tiedon hakemiseen, mutta on olemassa myös palveluja, joissa on tarjolla reaaliaikaista ja aktiivista oppimista muiden opiskelijoiden tai opettajien kanssa maailmanlaajuisesti. (Scott ym. 2014.) Näitä palveluja hyödynnettäessä koulutuksen osana on kuitenkin huomioitava mahdolliset haasteet, kuten oman ammatillisuuden ja potilaiden tietosuojan ylläpitäminen (Scott ym. 2014; Sookraj 2020, 15). Sosiaalisen median on myös havaittu tuottavan etuja sairaanhoitajaopiskelijoille kasvattaen heidän kiinnostustaan, motivaatiotaan ja akateemista suorituskyykyään sairaanhoitajaopinnoissa. Sosiaalinen media myös

tukee kehittymistä ihmisenä ja ammattilaisena sekä niihin liittyen kasvua opiskelijasta sairaanhoitajaksi. Hyvistä puolista huolimatta jotkut opiskelijat voivat kokea sosiaalisen median käytön opiskelussa huonoksi, sillä se voi aiheuttaa häiriötekijöitä ja haitata opiskelijoiden keskittymistä omiin oppimistavoitteisiinsa. (Yan Ni Tan ym. 2024.)

4.5 Ensihoitajien asianmukainen käytös sosiaalisessa mediassa

Asiantuntijuus sosiaalisessa mediassa luodaan esiintymällä omalla kuvalla ja nimellä (Manninen 2016). Näin ollen oma ammattilaisen rooli tulee hyväksyä ja ymmärtää. Keskustelutaitoja ja kritiikin asianmukaista vastaanottoa sekä hyväksymistä tulee harjoitella. (Snell 2021.)

Kun yksittäiset ensihoitajat tuottavat materiaalia sosiaaliseen mediaan tunnistettavasti työnantajan vaatteissa, on se viesti ja statussymboli ensihoitopalvelusta kaikille, jotka sen näkevät. Näin ollen haasteena on se, että osa kollegoista ja opiskelijoista jakavat materiaalia, joka ei kestä viranomais toiminnan tarkastelua. Tämä puolestaan voi heikentää alan mainetta. Jokainen voi olla sosiaalisen median vaikuttaja, mutta harva kuitenkaan osaaja. Potilas ei ajattele ensihoitopalveluita erillisinä toimintoina alueellisesti, kuten ei poliisilaitoksiakaan, jonka vuoksi huono kokemus esimerkiksi Varsinais-Suomessa heijastuu myös muille alueille. Näin ollen jopa yksittäinen ensihoitaja ottaa suuren taakan kannettavakseen sosiaalisen median myötä. (Nahkamäki liro, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024.)

4.5.1 Yhteistyö työnantajan kanssa

Jokainen ensihoidon organisaatio tarvitsee omat ohjeensa ja toimintalinjansa sosiaalisen median käyttöön (Friese 2009; College of Paramedics 2019, 6). Monissa ensihoidon työpaikoissa on työpäivän aikana myös lepoaika, jolloin ensihoitajat käyttävät sosiaalista mediaa, joten olisi järkevää antaa heille ohjeistus soveliaasta käytöksestä sosiaalisessa mediassa (Friese 2009). Hessel

ja Stein (2022) selvittivät tutkimuksessaan, että suurimmalla osalla tutkimukseen osallistuneista ensihoitajista oli työnantajalta tullut ohjeistus sosiaalisen median käytöstä. Heistä kuitenkin vain 34 % oli saanut koulutusta tämän ohjeistuksen käyttöön. Kaikki ne tutkimukseen osallistuneet, joiden työnantajalla ei ollut ohjeistusta sosiaalisen median käyttöön, olisivat halunneet siihen koulutusta.

Kun sosiaalisessa mediassa tuo esille ammattinsa hoitajana, edustaa henkilö silloin työnantajaansa sekä koko ammattikuntaa (Sairaanhoitajat n.d.; Collings-Hughes 2022). Tällöin tulee käyttäytyä asianmukaisesti ja vastuullisesti työnantajan arvot ja odotukset huomioon ottaen (South Central Ambulance Service NHS Foundation Trust 2022, 3). Työntekijällä on työnantajaansa kohtaan lojaliteettivelvollisuus. Sen mukaan työntekijä ei saa aiheuttaa puheillaan tai muulla käytöksellään harmia työnantajalleen vapaa-aikanaanakaan. Tämä tulee muistaa sosiaalista mediaa käyttäessä, sillä myös nimimerkin takaa kirjoittaessa voidaan saada selville henkilöllisyys ja sen yhteys työnantajaan. (Sairaanhoitajat n.d.) Sosiaalisessa mediassa tulee siis käyttäytyä niin, ettei häpäise tai nolaa esimerkiksi ensihoidon organisaatiota, työkavereita tai muita terveydenhuollon ammattilaisia (National Association of Emergency Medical Technicians 2013). Osa organisaatioista myös kieltää työntekijöitään kertomasta julkisesti sosiaalisessa mediassa, missä he ovat töissä. (College of Paramedics 2019, 6).

Nyky-yhteiskunnassa ensihoitajien on tärkeää pysyä mukana alan kehityksessä. Sosiaalinen media luokin hyvän mahdollisuuden jatkuvaan oman toiminnan kehittämiseen. Täytyy kuitenkin osata arvioida, mikä sosiaalisessa mediassa vastaan tulevasta informaatiosta on tieteeseen pohjautuvaa ja mikä taas ei. On syytä myös varmistaa, että omat kirjoitukset perustuvat tieteeseen ja näyttöön. (College of Paramedics 2019, 5, 11.) Halutessaan voi julkaisuunsa kuitenkin liittää vastuuvapauslausekkeen, jonka mukaan näkemykset ovat yksilön omia, eivätkä ne edusta esimerkiksi työnantajan näkemyksiä vastaavasta aiheesta (Health and Care Professions Council 2017, 6; South Central Ambulance Service NHS Foundation Trust 2022, 5).

4.5.2 Julkaisujen sisältö ja eettinen kestävyys

Sosiaalinen media luo terveydenhuollon ammattilaisille mahdollisuuden verkostoitua muiden ammattilaisten kanssa. Omalla tilillä voi esimerkiksi jakaa tietoa ja kertoa lukemistaan tieteellisistä artikkeleista tai käydyistä koulutuksista. (Sairaanhoitajat n.d.) Hessel & Stein (2022) selvittivät tutkimuksessaan, että suurin osa (89 %) tutkimukseen osallistuneista ensihoitajista käyttääkin sosiaalista mediaa ammatilliseen tai muuhun työhön liittyvään tarkoitukseen.

Kaikilla ihmisillä on oikeus sananvapauteen (Suomen perustuslaki 731/1999), mutta terveydenhuollon ammattilaisina ensihoitajia koskee myös salassapitovelvollisuus (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559). Se tarkoittaa, että sosiaalisessa mediassa ei saa jakaa mitään potilaita koskevia asioita, esimerkiksi potilaan nimeä tai ikää, kuvia potilaasta tai kohteesta tai tietoja osoitteesta tai tapahtuma-ajasta. Myöskään kuvia muun muassa potilaan mittauksista, sydänfilmistä tai kuvantamistutkimuksista ei saa jakaa, elleivät ne ole täysin anonymiksi tehtyjä ja niistä ei voi tunnistaa potilasta. (College of Paramedics 2019, 10.)

Kuvia ja potilaan tietoja saa käyttää julkaisuissa ainoastaan, jos potilas on varta vasten antanut siihen suullisen ja kirjallisen luvan. Potilaan pitää tällöin myös tietää, että suostumus käsitellään tietosuojalain mukaisesti ja että sen voi perua milloin tahansa. (South Central Ambulance Service NHS Foundation Trust 2022, 5.) Myöskään työyksiköiden sisäisiä asioita, yksittäisten henkilöiden ominaisuuksia, toimintatapoja tai työsuhdetta ei saa käsitellä (Tyks n.d.). Jos näitä asioita ei huomioi ja aiheuttaa haittaa yksilön maineelle, voi syyllistyä kunnianloukkaukseen (College of Paramedics 2019, 7).

Jos haluaa jakaa sosiaalisessa mediassa jotain tietoja työpäivän aikana sattuneesta tehtävästä, olisi hyvä odottaa esimerkiksi työvuoron loppuun tai seuraavaan päivään, vaikka tiedot olisivatkin anonymisoitu. Näin anonymiteetti säilyy vielä paremmin. On myös hyvä huomioida, että vaikka itse jakaisi tunnistamattomia tietoja tehtävistään, voi poliisin tai pelastuspalvelun sosiaalisen

median julkaisut yhdessä tehdä potilaasta ja tilanteesta tunnistettavan. (Association of Ambulance Chief Executives 2019, 5.)

Sosiaalisessa mediassa tekstin tulee olla selkeää ja helppolukuista. Selkeään kieleen sisältyy vaikeiden ammattisanojen välttäminen, viestin suuntaaminen kaikille sekä saavutettavuus. Ammattisanojen välttäminen voi asiantuntijoille joskus olla vaikeaa, koska ammattikieltä käytetään ympärillä paljon. On myös tärkeää ajatella, mikä on tekstin kohdeyleisö, ja kenelle tekstiä kirjoitetaan. Nämä seikat suuntaavat tekstin sisältöä. Selkeys on tärkeää, sillä se lisää lähestyttävyyttä ja ymmärrettävyyttä. Organisaatiot tekevät sosiaalista mediaa pääsääntöisesti kuitenkin asiakkaille ja maallikoille. (Härmä 2021.)

4.5.3 Ammatillisuus sosiaalisen median viestinnässä

Ensihoidon ollessa terveydenhuollon viranomaistoimintaa, on tärkeä huolehtia materiaalin eettisestä kestävydestä. Sillä ei ole merkitystä, onko julkaisija virkatilin takaa viestivä ammattilainen vai yksityishenkilönä viestivä ensihoitaja – molemmat edustavat koko palvelua. Esimerkiksi omaan yksityiseen profiiliin julkaistaessa henkilön oma sidosryhmä eli perhe, ystävät ja tutut rakentavat jatkuvasti kuvaa ensihoidosta. Se, että jokin sisältö saa paljon tykkäyksiä, seuraajia tai jakoja, ei kerro sen onnistuneisuudesta mitään. (Nahkamäki liro, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024.)

Yksilön täytyy varmistaa säilyttävänsä asianmukaiset ammatilliset ja henkilökohtaiset rajat sosiaalisen median viestinnässä sekä tunnistaa siellä ilmenevät mahdolliset eettiset ongelmat. Sosiaalisen median viestinnän käytänteiden pitäisi olla samanlaiset ja yhtä hyvät kuin muidenkin kommunikaation ja viestinnän käytänteiden. (Health and Care Professions Council 2017, 7; College of Paramedics 2019, 5.) Tämä tarkoittaa asianmukaista ja vastuullista viestintää (Health and Care Professions Council 2016). Sosiaalisessa mediassa tulee myös käyttäytyä samojen eettisten periaatteiden mukaan kuin kaikessa hoitotyössäkin (Sairaanhoitajat n.d.).

Jotta välttyisi negatiivisilta henkilökohtaisilta tai ammatillisilta seurauksilta, ei sosiaalisessa mediassa kannata kritisoida työkaveria, esimiestä tai työnantajaa (College of Paramedics 2019, 12). Oman tilin seuraajista tai kavereista saattaa löytyä esimiehiä tai kollegoita, jotka näkevät kaikki omat julkaisut (Health and Care Professions Council 2017, 6). Jos kohtaa sosiaalisessa mediassa kritiikkiä tai loukkaavia kirjoituksia omaa työtään kohtaan, voi olla parasta jättää ne huomiotta. (Association of Ambulance Chief Executives 2019, 7).

Osa ammattilaisista kokee sosiaalisen median hyödylliseksi ja arvokkaaksi välineeksi kommunikoida yleisön ja asiakaskunnan kanssa. Henkilökohtaisuuden ja ammatillisuuden välisen rajan ylläpitämiseksi ja sen helpottamiseksi hyvä keino olisi esimerkiksi perustaa henkilökohtaisen tilin rinnalle julkinen ammatillinen tili, jossa voisi julkaista yleistä tietoa asiakkaille. (Health and Care Professions Council 2017, 7.)

On hyvä huolehtia omasta turvallisuudesta pitämällä oma sosiaalisen median tili yksityisenä eikä hyväksyä nykyisten tai vanhojen potilaiden kaveripyyntöjä. (College of Paramedics 2019, 12). On kuitenkin syytä huomioida, että vaikka yksityisyysasetukset olisivat kunnossa, se ei takaa julkaisun pysymistä yksityisenä. On siis parasta ajatella, että kaikki, mitä sosiaaliseen mediaan julkaisee, saattaa tulla näkyväksi kaikille palvelun käyttäjille. (Health and Care Professions Council 2017, 5–6.) Oma yksityisyyttä lisää myös se, ettei kerro sosiaalisessa mediassa, missä ajoneuvossa tai yksikössä on sinä päivänä töissä (Association of Ambulance Chief Executives 2019, 5). Oman yksityisyyden kannalta on myös tärkeää olla julkaisematta omia henkilökohtaisia tietoja, muun muassa syntymäpäivää, sosiaaliseen mediaan (South Central Ambulance Service NHS Foundation Trust 2022, 3). Nahkamäki (henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2024) muistuttaa kiinnittämään huomiota myös julkaisun taustalla näkyviin asioihin. Yhden hänen julkaisunsa taustalla oli näkynyt hänen oma autonsa ja sen rekisterikilpi. Rekisterikilven avulla on mahdollista selvittää kotiosoite. Julkaisun jälkeen auton renkaita oli puhkottu useamman kerran.

5 Opinnäytetyön prosessikuvaus

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö on ammattikorkeakoulujen yksi opinnäytetyötyyppi ja tapa tehdä tutkimuksellinen kehittämistyö. Siinä tekijä tuo esiin ammatillista osaamistaan konkreettisella tuotoksella, joka hyödyttää kohderyhmää tai toimintaympäristön arjen käytäntöjä. Kehittämistyö ei kuitenkaan tapahdu pelkän tuotoksen toteuttamisella, vaan opinnäytetyöprosessiin kuuluu olennaisena osana tutkimuksellisella ja kehittäväällä otteella kirjoitettu raportti, joka käsittelee tuotoksen lähtökohtia ja perustaa, ja josta käy ilmi kirjoittajan tietojen ja taitojen hallinta. (Kostamo ym. 2022, 8–9.) Toiminnallisen opinnäytetyön pitäisi olla työelämälähtöinen ja käytännönläheinen (Salminen-Tuomaala ym. 2023, 636).

Toiminnallisessa opinnäytetyössä keskeisessä roolissa ovat mukana olevat eri toimijat sekä vuorovaikutus näiden toimijoiden välillä. Vuorovaikutukseen kuuluu muun muassa keskustelu, arviointi, toiminnan uudelleen suuntaaminen, vertaistuki sekä palautteen antaminen ja saaminen. Koko kehittämisprosessi etenee siis toimijoiden välisten vuorovaikutussuhteiden pohjalta. (Salonen 2013, 6.) Kehittämisprosessiin kuuluu eri vaiheita: suunnitteluvaihe, tutkiva ja kehittävä toiminta, vertaisarviointi ja ulkoinen arviointi, reflektointi, viimeistely sekä tuloksista tiedottaminen. Kirjoittamisen pitäisi kuitenkin jatkua läpi kaikkien tämän prosessin eri vaiheiden. (Kostamo ym. 2022, 12–13.)

Toiminnallisen opinnäytetyön raportissa käsitellään prosessikuvaus, aiheen ja tuotoksen lähtökohdat, tietoperusta, kehittämisvaiheiden eteneminen ja käytännön toteutus sekä johtopäätökset. Tietoperustan lähdemateriaalina käytetään usein kehittämiskirjallisuutta, kuvia, dokumentteja ja aiheen kannalta olennaista tietosisältöä aina kirjallisuudesta vapaamuotoisiin lähteisiin. (Salonen 2013, 41.) Kehittämistyössä voidaan hyödyntää myös tieteellisen tutkimuksen menetelmiä, kuten kyselyitä tai haastatteluja sekä aiempaa tutkimustietoa (Salonen ym. 2017, 35).

5.2 Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaiheessa tulee määritellä työn aihe, kohderyhmä sekä kehittämisen toimintaympäristö ja tietoperusta (Kostamo ym. 2022, 12). Tuotos oli lähtöisin opettajan toiveesta, ja aihe kirjallisuuskatsaukseen rajattiin sen mukaan. Aiheen rajauksen kanssa oli aluksi haasteita, mutta sen suhteen saatiin apua ohjaavilta opettajilta opinnäytetyön ohjaustapaamisissa. Lukukauden lopulla tehtiin opinnäytetyösuunnitelma, joka esitettiin opinnäytetyön suunnitelmaseminaarissa. Suunnitelmaraportin kirjoittamista ohjasi opinnäytetyön ohjaajien sekä vertaisarvioijien antama palaute. Suunnitelmaraportti on toiminut nuorana koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Suunnitteluvaiheessa koottiin valmiiksi myös opinnäytetyöraportissa tarvittavaa lähdeaineistoa ja -materiaalia. Löydetyt aineistot järjestettiin hakusanojen mukaan. Joidenkin aineistojen yhteyteen kirjoitettiin pääpointit niiden sisältämästä sanomasta, jotta todellisessa opinnäytetyöraportin kirjoittamisvaiheessa soveltuvat aineistot löytyisivät helpommin ja paremmin.

5.3 Toteutusvaihe

Opinnäytetyön toteutuksessa tutkivaan ja kehittävään vaiheeseen liittyy aineiston keruu, erittely ja ryhmittely (Kostamo ym. 2022, 12). Aineistoa kerättiin sekä internetin tieteellisistä tietokannoista että oppikirjoista, mutta myös henkilökohtaisten tiedonantojen avulla. Henkilökohtaiset tiedonannot olivat kahdelta sosiaalisessa mediassa julkisesti ensihoitajana itsensä esittelevältä henkilöltä, jotka tekevät materiaalia sosiaaliseen mediaan verrattain eri lähtökohdista, mutta kuitenkin molemmat ensihoitoon liittyen. Näitä henkilöitä lähestyttiin Instagramin kautta kysymällä, olisivatko he kiinnostuneita kertomaan omista kokemuksistaan sisällöntuottajana. Molemmille lähetettiin sähköpostitse samat avoimet kysymykset liittyen sosiaalisen median sisällöntuottoon. Vastausten sisällöt olivat hyvin erilaiset, mutta molempien vastauksia pystyttiin hyödyntämään ja soveltamaan tässä opinnäytetyössä.

Opinnäytetyön toteutukseen liittyy olennaisesti vertaisarviointi ja ulkoinen arviointi. Palautteen pohjalta tekstiä työstetään lisää. (Kostamo ym. 2022, 12.) Opinnäytetyö palautettiin ohjaaville opettajille muutaman kerran palautteen saamiseksi ennen opinnäytetyöseminaaria. Opettajat antoivat sekä hyvää palautetta että korjaus- ja kehittämisohjeita, joiden pohjalta työtä parannettiin entisestään. Vertaisarviointi toteutui opinnäytetyöseminaarissa, jossa kanssaopiskelijat antoivat palautetta ja esittivät tarkentavia kysymyksiä aiheeseen liittyen.

Reflektointivaiheessa tuotosta ja tekstiä vertaillaan vieretysten. Teksti tiivistetään olennaisimpaan niin, että se vastaa tuotosta. (Kostamo ym. 2022, 12.) Teoreettisen viitekehyksen näkökulmaa muutettiin, jotta se tukee paremmin tuotoksena syntyvää eettistä ohjeistusta julkaisujen tekoon. Viimeistelyvaiheessa teksti ja tuotos hiotaan yhteneväksi sekä valmiiksi palautteiden perusteella. Lisäksi reflektoidaan kokonaisuutta siten, millä tavalla asiantuntijuus näyttäytyy. (Kostamo ym. 2022, 12.) Tuotosta arvioitiin kriittisesti ja huomattiin, että se pohjautuu tämän työn kirjallisuuskatsauksessa käsiteltyihin aiheisiin. Prosessia reflektointiin ja pohdittiin tekijöiden ammatillista kehittymistä.

Viimeisenä vaiheena opinnäytetyön toteutuksessa on tuloksista tiedottaminen. Siinä työ esitellään oppilaitoksessa ja toimeksiantajalle. (Kostamo ym. 2022, 13.) Tämä työ esiteltiin Turun ammattikorkeakoulussa keväällä 2024 opinnäytetyöseminaarissa. Työ julkaistaan Theseus-palvelussa.

5.4 Opinnäytetyön tuotos

Opinnäytetyön tuotoksena luotiin Instagram-tili Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutukselle käyttäjänimellä @turkuamk_ensihoito. Tili luotiin syksyllä 2023, koska tarkoitus oli aloittaa luomaan sisältöä mahdollisimman varhain. Tili luotiin yhdessä opettajan kanssa, jotta se pysyisi aktiivisena myös tämän työn kirjoittajien valmistuttua. Ennen tilin luomista opettaja oli ollut yhteydessä Turun ammattikorkeakoulun viestintäpalveluihin, mistä saatiin lupa perustaa tili, koska sille oli selkeä tarve. Viestintäpalvelut antoivat myös

muutaman ohjeen tilin hallinnoimiseksi. Profiilikuvana ei saanut olla Turun ammattikorkeakoulun virallista logoa, ja toiveena oli tehdä jonkinlainen suunnitelma, millaisia julkaisuja tilille tullaan luomaan. Aikataulu ja resurssit eivät kuitenkaan riittäneet kirjallisen suunnitelman tekemiseen opinnäytetyöprosessin aikana, vaan suunnitelma julkaisujen tekemisestä oli lähinnä ajatuksen tasolla.

Materiaalin luonti aloitettiin esittelemällä uusi Instagram-tili. Tämän jälkeen tilille päivitettiin noin kerran viikossa kuvia tai videoita. Näiden aiheena olivat muun muassa eri opintojaksojen sisältö ja työpajatunnit, kansalliset juhlapäivät ja hoitoalaan liittyvät kansainväliset teemapäivät. Julkaisuja saatiin myös esimerkiksi opettajien koulutuspäivästä sekä ensihoitajien valmistujaisjuhlasta. Julkaisujen tavoitteena on saada näkyvyyttä koulutukselle ja kertoa oikealle kohderyhmälle koulusta ja koulutuksen sisällöstä, eikä perustua tilin seurannalle esimerkiksi keräämällä yksittäisiä tykkäyksiä ja kommentteja.

Julkaisuja tehtiin opintojaksojen sisällöstä. Esimerkiksi Lasten ensihoito ja hoitotyö -kurssiin kuuluu päiväkodissa pidettävä ensiapuopetus, josta tehtiin julkaisu tilille (Kuva 1). Kuvattavien huoltajilta pyydettiin kirjallinen kuvauslupa.

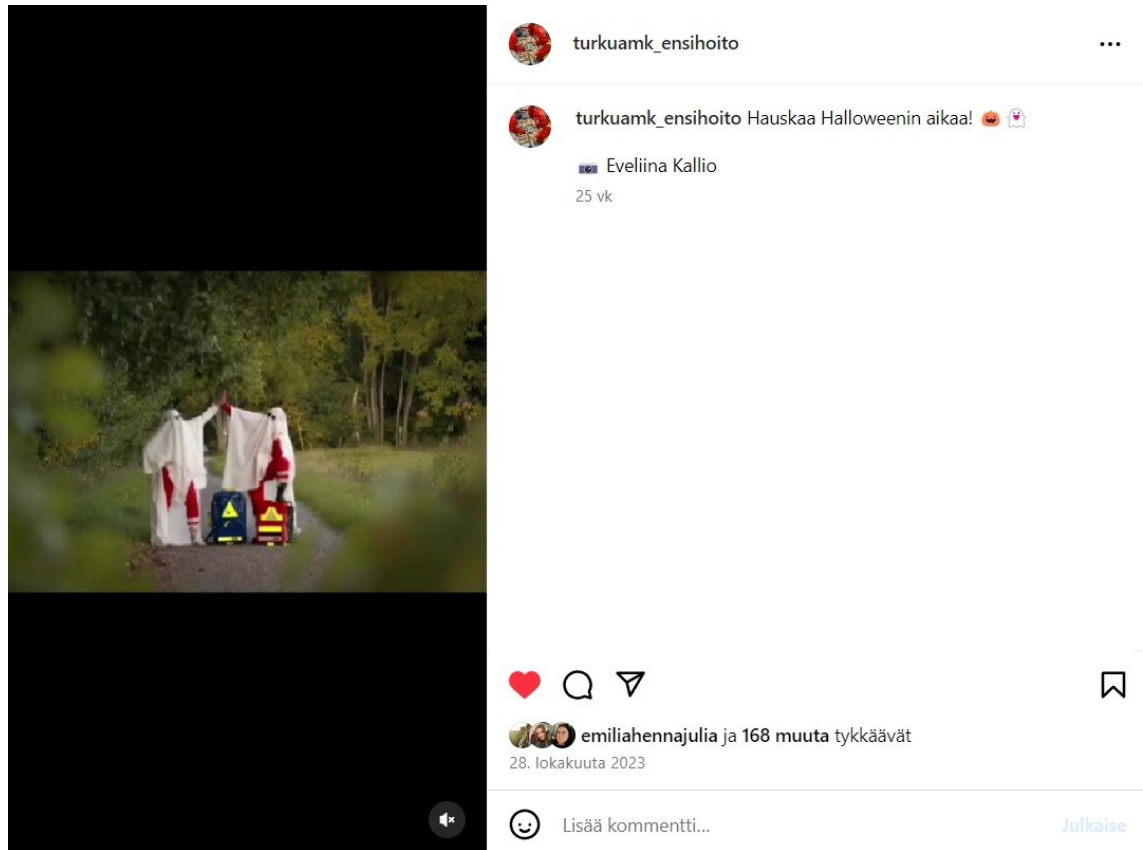
Kuva 1. Julkaisu ensiapuopetuksesta päiväkodissa.

Instagram-tilille julkaisuja tehtiin myös hoitoalaan liittyvistä teemapäivistä. Esimerkiksi vuosittain 17. syyskuuta vietetään WHO:n maailman potilasturvallisuuspäivää, josta tuotettiin julkaisu (Kuva 2). Julkaisussa korostettiin, että potilasturvallisuus on merkittävä osa ensihoitajan työtä. Julkaisun kuvina käytettiin lavastettua tilannetta mahdollisesti potilasturvallisuutta heikentävästä tilanteesta.

Kuva 2. Julkaisu maailman potilasturvallisuuspäivästä.

Kansalliset ja kansainväliset juhlapäivät ovat myös näkyneet Instagram-tilin julkaisuissa. Lokakuun lopulla vietettävästä kansainvälisestä Halloween-juhlasta luotiin tilille huumoria tihkuva video (Kuva 3). Videon sisältö on mukaelma internetissä trendanneesta julkaisuilmioistä, jossa henkilöt esiintyvät lakanat ja aurinkolasit päällään Halloween-juhlaan kuuluvina kummituksina. Video sisältää useita kuvia, jossa ensihoitajakummitukset näyttävät ensihoidon toimenpiteitä, osin humoristisessa mielessä.

Kuva 3. Julkaisu Halloween-juhlasta.

Jotta tili pysyy aktiivisena, opettaja keräsi loppuvuodesta 2023 jokaiselta luokalta muutamia vapaaehtoisia henkilöitä ideoimaan ja luomaan sisältöä opintojensa eri vaiheista. Näin julkaisuja saadaan huomattavasti useammin ja monipuolisemmin tuotettua. Teoreettisen viitekehyksen aiheen rajauksen suhteen päädyttiin tarkastelemaan, millainen sisältö on eettisesti kestävä ja edustavaa. Tämän katsauksen pohjalta kirjoitettiin raamit sille, miten tulevaisuudessa Instagram-tiliä hallinnoidaan, jotta myös jatkossa julkaisut täyttäsivät annetut ammattimaiset kriteerit.

6 Eettisyys ja luotettavuus

6.1 Opinnäytetyön eettisyys

Turun ammattikorkeakoulu on sitoutunut noudattamaan hyvän tieteellisen käytännön ohjeita kaikilla tieteenaloillaan, joten näitä HTK-ohjeita sovelletaan myös tähän opinnäytetyöhön. Hyvään tieteelliseen käytäntöön liittyy olennaisesti luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.) Opinnäytetyössä noudatetaan myös ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita, joihin Turun ammattikorkeakoulu on sitoutunut (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019), vaikka kyseessä ei varsinaisesti olekaan tutkimus. Tämän vuoksi myöskään eettistä ennakoarviota tai tutkimusluvan hakemista ei tarvinnut tehdä. Kun näitä periaatteita sovelletaan, täyttää opinnäytetyö myös ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2019). Vaikka toiminnallisessa opinnäytetyössä ei tarvitsekaan toteutua kaikkia tieteelliselle tutkimukselle asetettuja vaatimuksia (Kostamo ym. 2022), yritetään niitä silti mahdollisuuksien mukaan toteuttaa tässä opinnäytetyössä. Opinnäytetyön eettisyys on huomioitu koko kirjoittamis- ja tuotantoprosessin ajan.

Aiheen valinta pohjautui opettajan ehdotukseen, koska on tärkeää, että Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutus pysyy mukana jatkuvasti muuttuvassa ja kehittyvässä yhteiskunnassa. Turku oli yksi ensimmäisistä ensihoitajakoulutuksista sosiaalisessa mediassa, ja aiheeseen päädyttiinkin, jotta Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutus toimisi edelläkävijänä. Tämänhetkinen Instagram-tili toimii siis merkittävässä asemassa tämän takia. Aiheesta on tärkeä kirjoittaa, sillä vastaavia töitä ei ole tehty tai aihetta tutkittu lähivuosina ainakaan Suomessa tai liittyen juuri ensihoitoon. Aihe on myös ajankohtainen, sillä sosiaalinen media on tärkeä viestintäväline niin yksityisten henkilöiden kuin suurien organisaatioidenkin keskuudessa nykypäivänä.

Tämä työ edustaa Turun ammattikorkeakoulua ja siksi opettaja on mukana jokaisessa julkaisussa niin hyväksymässä kuin ideoimassakin. Näin vältetään

julkaisujen suhteen eettisiä ongelmia, kuten mahdollista mediahaittaa. Instagram-tilillä pidetään aktiivisesti yllä positiivista tunnelmaa, mutta huolehditaan kuitenkin asialinjan pitämisestä. Jokaisen julkaisun kohdalla on myös varmistettava, että jokaiselta kuvassa olevalta henkilöltä on kysytty lupa julkaisuun. Esimerkiksi Lasten ensihoito ja hoitotyö -kurssiin kuuluvasta päiväkotivierailusta julkaistuihin kuviin liittyen lasten vanhemmilta pyydettiin virallinen kirjallinen kuvauslupa. Turun ammattikorkeakoulun viestintäpalveluiden antamia ohjeita noudatetaan ja niihin sitoudutaan, ja mahdollisten ongelmatilanteiden yhteydessä otetaan heihin yhteyttä. Esimerkiksi tällä tavoin eettisyys on huomioitu tässä opinnäytetyössä.

Opinnäytetyön prosessin ja tuotoksen ohella myös lähteiden eettisyys on huomioitu. Tiedonhakuja toteutettiin Turun ammattikorkeakoulun tunnuksilla saatavilla olevista luotettavista kansainvälisistä ja kansallisista tietokannoista. Niistä lähteiksi päätyi vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita. Myös aiheesta tehtyjen aiempien opinnäytetöiden lähdeaineistoista löytyi hyviä alkuperäisjulkaisuja. Lähdeaineistoa löydettiin myös kaikille ilmaisesta Google Scholar -palvelusta, jossa oli jo valmiiksi saatavilla olevia artikkeleita, mutta myös julkaisuja, jotka olivat kokonaan luettavissa vasta muista tietokannoista Turun ammattikorkeakoulun tunnuksilla. Lähdeviittaukset on tehty Turun ammattikorkeakoulun sekä Kotimaisten kielten keskuksen ohjeiden mukaan, mikä lisää eettisyyttä. Plagiointia eli tekstin luvaton lainaamista vältettiin myös oikeaoppisilla ja tarkoilla lähdeviittauksilla. Plagiointi on yleisin tutkimusvilppi ja tekijänoikeuslaissa kielletty (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry n.d.). Jenni Mikkola ja Iiro Nahkämäki antoivat henkilökohtaiset tiedonannot sähköpostitse. He saivat ennen vastaamista luettavaksi opinnäytetyösuunnitelman. Viestimiseen on käytetty Turun ammattikorkeakoulun tarjoamaa sähköpostia, joka lisää työn eettisyyttä ja antaa vastaajille varmuutta asiantuntijuudesta.

6.2 Opinnäytetyön luotettavuus

Opinnäytetyön luotettavuutta voidaan arvioida laadullisilla luotettavuuskriteereillä, joita ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. Uskottavuus tarkoittaa, että työ ja sen tuotos osoitetaan uskottavaksi. Uskottavuutta vahvistaa esimerkiksi se, että tekijä on riittävän pitkään tekemisissä aiheen kanssa. (Kylmä & Juvakka 2007, 127–128.) Molemmat työn tekijät ovat aktiivisesti ja päivittäin tekemisissä sosiaalisen median, esimerkiksi työn tuotoksena syntyneen Instagram-tilin kanssa, mikä lisää luotettavuutta.

Vahvistettavuus tarkoittaa, että työssä on kerrottu ja avattu kaikki työprosessin eri vaiheet, jotta muut tutkijat ja ihmiset voivat seurata prosessin kulkua (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Tämä luotettavuuskriteeri toteutuu tässä työssä, sillä opinnäytetyö sisältää selostuksen tuotantoprosessista ja sen vaiheista. Opinnäytetyö tullaan myös julkaisemaan Theseus-palvelussa, jonne kaikilla ihmisillä on pääsy- ja lukuoikeus. Tällöin muut ihmiset voivat lukea työn etenemisprosessista.

Refleksiivisyys tarkoittaa, että tekijä tietää omat lähtökohtansa työn tekemiseen ja ymmärtää, miten hänen toimintansa vaikuttaa aineistoon ja etenemisprosessiin. Nämä on esitettävä myös työn raportissa. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tähän luotettavuuskriteeriin liittyen vahvuutena voidaan pitää sitä, että molemmat kirjoittajat ovat tehneet opintojen aikana yhdessä muita laajoja kirjallisia töitä, joten he tietävät muun muassa toistensa toimintamallit. Lisäksi molemmilla kirjoittajilla oli omat näkemyksensä siitä, miten opinnäytetyö toteutetaan. Hyvällä yhteistyöllä ja keskustelulla saatiin oivalliset näkökulmat työlle. Myös kiinnostus ja osaaminen sosiaalisen median käyttöön nähdään ehdottomasti vahvuutena. Heikkous tähän kriteeriin liittyen on se, että tekijät kirjoittavat ensimmäistä kertaa opinnäytetyötä, ja monet asiat sen kirjoittamisessa ovat tulleet uutena.

Siirrettävyys tarkoittaa, että työn tulokset ovat siirrettävissä ja sovellettavissa muihin vastaaviin tilanteisiin (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Tämä kriteeri toteutuu

tässä opinnäytetyössä, sillä muiden ammattikorkeakoulujen ensihoitajakoulutukset tai lähes mikä tahansa muu ala tai koulutus voi soveltaa työssä käsiteltyjä aiheita omilla sosiaalisen median tileillään. Erityisesti sosiaali- ja terveysalan koulutukset ja organisaatiot voisivat myös hyödyntää opinnäytetyön pohjalta syntyviä ohjeistuksia toimia asianmukaisesti sosiaalisessa mediassa.

Toiminnallinen opinnäytetyö perustuu ammatilliseen teoreettiseen tietoon, ja tarkoituksena on löytää parhaat mahdolliset tutkimukseen ja näyttöön perustuvat lähteet. Lähteiden tulisi olla luotettavia, mahdollisimman tuoreita ja peräisin alan asiantuntijoilta. (Kostamo ym. 2022, 56, 62–63.) Tässäkin opinnäytetyössä on huomioitu lähteiden luotettavuus. Lähteet on pyritty valitsemaan niin, että ne olisivat mahdollisimman tuoreita, mielellään alle kymmenen vuotta vanhoja eli vuoden 2013 jälkeen julkaistuja. Suurin osa lähteistä pääsi tähän tavoitteeseen, mutta joitakin yksittäisiä lähteitä jouduttiin käyttämään tämän aikarajauksen ulkopuolelta, koska tuoreempia lähteitä kyseisistä aiheista ei ollut saatavissa.

Opinnäytetyössä käytetyt lähteet olivat pääasiassa luotettavia tieteellisiä artikkeleita alan asiantuntijoiden kirjoittamana. Mutta koska opinnäytetyön aihe on verrattain tuore ja vähän tutkittu, piti lähteinä käyttää myös muita kuin tieteellisiä julkaisuja. Tällaisia lähteitä kuitenkin pyrittiin välttämään. Myöskään tekijöiden omat mielipiteet tai uskomukset eivät vaikuttaneet kirjallisuuskatsaukseen, sillä kaikki tieto on lähteisiin perustuvaa. Kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta lisää se, että esitettyyn tietoon on pyritty löytämään useampi eri lähde eri kirjoittajilta. Luotettavuus on pyritty takaamaan myös käyttämällä niin suomalaisten kuin kansainvälistenkin asiantuntijoiden ja ammattilaisten kirjoittamia julkaisuja. Valtaosa tieteellisistä artikkeleista tässä työssä onkin kansainvälisiä. Haasteena ajoittain oli kuitenkin kansainvälisen ammattikielen ymmärtäminen, mutta apuna käytettiin Turun ammattikorkeakoulun tunnuksilla saatavilla olevaa MOT Kielipalvelua, joka on laadukas kielityökalu ja sanakirja.

Kirjallisuuskatsausta tukemaan haastateltiin sähköpostitse kahta sosiaalisesta mediasta tuttua ensihoitajaa, Jenni Mikkolaa ja Iiro Nahkamäkeä. He tuottavat

täysin erilaista sisältöä sosiaaliseen mediaan. Mikkola kuvaa videoita kotona vapaa-ajalla, ja hänen sisältönsä on huumoripohjalla tehtyä. Osa Nahkamäen työnkuvaa on sosiaalisen median tuottaminen ja hänen tuotoksensa on laadukasta tiedottamista, kouluttamista ja ensihoidon esittämistä asianmukaisena toimijana. Mikkolalta ja Nahkamäeltä saatiin arvokasta tietoa, mutta haastavaa on ollut karsia selvät henkilökohtaiset mielipiteet pois heidän kirjoittamistansa vastauksista. Vastaukset on muotoiltu lähteisiin perustuvan tekstin joukkoon siten, ettei alkuperäisen kirjoittajan sanoma muutu.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön aiheena on materiaalin luominen Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen Instagram-tilille. Tuotoksena syntyvät julkaisut tilille kertovat koulutuksen sisällöstä ja antavat näkyvyyttä. Tämä mahdollistaa muun muassa mahdollisten hakijoiden mielenkiinnon herättämisen koulutukseen hakeutumiseen. Lisäksi opinnäytetyön tuotoksena syntyi ohjeistus tulevia sosiaalisen median julkaisuja varten, mikä helpottaa jatkossa julkaisujen tekemistä Instagram-tilille esimerkiksi eettisyyden ja hyvän maineen ylläpitämisen kannalta.

Tuotoksella Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutus on saanut kiitettävästi näkyvyyttä Instagramissa. Tili on tähän mennessä saavuttanut jo lähes 700 seuraajaa. Seuraajista löytyy niin opiskelijoita, opettajia kuin ensihoidon organisaatioitakin. Tilille on luotu yli 30 erilaista julkaisua tähän mennessä, ja niitä on melko monipuolisesti eri kursseilta. Jatkossa olisi kuitenkin tärkeää julkaista materiaalia vielä monipuolisemmin ja suunnitelmallisemmin, jotta pystytään antamaan kattavampi, laajempi ja mielenkiintoisempi kuva opinnoista sekä koulutuksesta.

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksessa perehdyttiin siihen, miten eri ensihoidon toimijoiden tulisi näyttäytyä ja käyttäytyä sosiaalisessa mediassa. Toiminnan tulee olla asianamukaista sekä lain puitteissa tehtyä, jotta toimintaa voi lähteä kehittämään eettisesti kestäväenä. Aiheeseen perehtymisen lopputuotteena syntyi ohjeistus julkaisujen sisällön laatimiseen, jota hyödynnetään pääsääntöisesti Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutuksen Instagram-tilin ylläpidossa, mutta sitä voidaan soveltaa myös muiden ensihoidon organisaatioiden sosiaalisen median käyttöön. Monet sisällöntuottajat eivät välttämättä ole tulleet ajatelleeksi julkaisujen sisällön eettisyyttä, joten on tärkeää antaa käyttöön selkeä ohjeistus ja yhteenveto siitä, miten sosiaalisessa mediassa tulee esiintyä asiantuntijana ja virallisena tahona.

Kirjoittamisprosessi sujui opinnäytetyön tekijöiltä lähes ongelmitta. Työtä kirjoitettiin tasaiseen tahtiin, jotta aikataulun kanssa ei tulisi kiireitä.

Opinnäytetyötä kirjoittaessa merkittäväksi haasteeksi muodostui kuitenkin luotettavan lähdeaineiston löytyminen. Aihe on melko tuore, eikä siitä löydy paljoakaan tutkittua tietoa. Tulevaisuudessa olisi siis myös tärkeää tutkia sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla sitä, mihin ensihoito sosiaalista mediaa hyödyntää jo, mihin sitä voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää sekä sitä, mitä sosiaalisella medially ensihoito voi saavuttaa.

Opinnäytetyöprosessin edetessä havaittiin paljon jatkokehitysideoita. Suomen ammattikorkeakoulujen ensihoitajakoulutusten sosiaalisen median sisältöä verrattiin keskenään. Turun ammattikorkeakoululta puuttuu esimerkiksi ensihoitajakoulutuksen esittelyvideo kokonaan Youtubesta, vaikka muilta ammattikorkeakouluilta videoita on julkaistu. Tämä voisi olla helposti toteutettavissa oleva idea toiminnallisena opinnäytetyönä.

Opinnäytetyön tuotokseen liittyen jatkokehitysideana on julkaisukalenterin luominen Instagram-tiliä varten. Prosessin aikana julkaisuja tuotettiin opinnäytetyön tekijöiden ja opettajan kanssa satunnaisesti ilman mitään tarkkaa suunnitelmaa aikataulusta tai sisällöstä. Jatkossa julkaisujen tekemiseen olisi hyvä olla valmiina julkaisukalenteri pohjautuen opetussuunnitelmaan, Suomen kansallisiin juhlapäiviin sekä hoitotyöhön liittyviin kansainvälisiin teemapäiviin. Näin tili pysyisi aktiivisena ja monipuolisena, mutta se vaatii tiivistä yhteistyötä ja suunnittelua eri vuosikurssien opiskelijoiden ja opettajan välillä. Lisäksi Turun ammattikorkeakoulun ensihoitajakoulutusta voitaisiin aloittaa brändäämään esimerkiksi jollain aihetunnisteella, joka merkittäisiin jokaiseen julkaisuun.

Lähteet

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 26.9.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry n.d. Opinnäytetyön eettiset ohjeet – Opiskelijan muistilista. Viitattu 30.3.2024. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilista%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>

Association of Ambulance Chief Executives 2019. Best practice guidance for NHS ambulance service corporate tweeters on the use of social media/media related to patients. Viitattu 2.1.2024. <https://aace.org.uk/wp-content/uploads/2019/07/AACE-NHS-AMB-SOCIAL-MEDIA-GUIDANCE-PUBLICATION-FINAL.pdf>

Baron, A. & Townsend, R. 2017. Live tweeting by ambulance services: a growing concern. Journal of Paramedic Practice. Vol. 9, No 7, 282–286. Viitattu 29.12.2023. https://www.researchgate.net/publication/318438041_Live_tweeting_by_ambulance_services_a_growing_concern

Blystone, D. 2024. Instagram: What it is, its history, and how the popular app works. Investopedia. Viitattu 21.1.2024. <https://www.investopedia.com/articles/investing/102615/story-instagram-rise-1-photo0sharing-app.asp>

Bucher, J., Donovan, C. & McCoy, J. 2018. EMS providers do not use FOAM for education. International Journal of Emergency Medicine. Viitattu 25.3.2024. <https://intjem.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12245-018-0189-4>

Burkholder, T., Bellows, J. & King, R. 2018. Free Open Access Medical Education (FOAM) in Emergency Medicine: The Global Distribution of Users in 2016. National Library of Medicine. Viitattu 25.3.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5942031/>

College of Paramedics 2019. Social Media Guidance. Viitattu 2.1.2024.

Collings-Hughes, D.; Townsend, R. & Williams, B. 2022. Paramedic use and understanding of their professional code of conduct. *Nursing Ethics*. Vol. 30, No 2, 258–275. Viitattu 12.2.2024.

Cotton, M.; MacGregor, M.; Warner, C. & Bateson, F. 2019. Storytelling via social media in the ambulance services. *Journal of Paramedic Practice*. Vol. 11, No 9, 374–375. Viitattu 28.12.2023.

<https://www.magonlinelibrary.com/doi/full/10.12968/jpar.2019.11.9.374>

Dúason, S.; Ericsson, C.; Jónsdóttir, H.; Andersen, J. & Andersen, T. 2021. European paramedic curriculum – a call for unity in paramedic education on a European level. *Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine*. Vol. 29, No 1, Article 72. Viitattu 9.11.2023.

<https://sjtrem.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13049-021-00889-z#citeas>

Eriksson, M. & Olsson, E. 2016. Facebook and Twitter in Crisis Communication: A Comparative Study of Crisis Communication Professionals and Citizens. *Journal of Contingencies and Crisis Management*. Vol. 24, No 4, 198–208. Viitattu 29.12.2023.

https://www.researchgate.net/profile/Mats-Eriksson-16/publication/303944353_Facebook_and_Twitter_in_Crisis_Communication_A_Comparative_Study_of_Crisis_Communication_Professionals_and_Citizens/links/5af2b1ccaca272bf4259e4c5/Facebook-and-Twitter-in-Crisis-Communication-A-Comparative-Study-of-Crisis-Communication-Professionals-and-Citizens.pdf

Erillisverkot n.d. Viranomaisverkko Virve. Viitattu 20.10.2023.

<https://www.erillisverkot.fi/virve-palvelut/>

Erkkoja, J. 2008. Sosiaalisen median käsitteestä. Maisterin opinnäytetyö. Uuden median maisteriohjelma. Espoo: Aalto yliopisto. Viitattu 21.1.2024.

<https://aaltodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/f53bab96-86fc-44fa-b321-19c9bc2eb65e/content>

FinnHEMS 2020. Lääkärihelikopteripalveluja Suomessa. Viitattu 5.10.2023.

<https://finnhems.fi/>

Friese, G. 2009. Social Media in EMS. *EMS World*. Viitattu 29.12.2023.

<https://www.hmpgloballearningnetwork.com/site/emsworld/article/10320124/social-media-ems>

Glerean, N.; Hupli, M.; Talman, K. & Haavisto, E. 2017. Young peoples' perceptions of the nursing profession: An integrative review. *Nurse Education Today*. Vol. 57, 95–102. Viitattu 28.12.2023.

Hautala, M.; Ervasti, M.; Pikkarainen, M.; Reponen, J.; Daavittila, I.; Raatiniemi, L.; Martikainen, M.; Tuukkanen, J. & Korpelainen, J. 2019. Tulevaisuuden yhdistetyt terveysteknologia mahdollisuuden ensihoidon ei kiireellisten tehtävien hoitamisessa. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare*. Vol. 11, No 1–2, 139–149. Viitattu 29.2.2024.

Health and Care Professions Council 2016. Standards of conduct, performance and ethics. Viitattu 5.2.2024. <https://www.hcpc-uk.org/standards/standards-of-conduct-performance-and-ethics/>

Health and Care Professions Council 2017. Guidance on social media. Viitattu 2.1.2024. <https://www.hcpc-uk.org/globalassets/resources/guidance/guidance-on-social-media.pdf>

Hessel, G. & Stein, C. 2020. Use of social media by Emergency Medical Care students and qualified Advanced Life Support providers in South Africa. *South African Journal of Pre-hospital Emergency Care*. Vol. 1, No 1. 9–16. Viitattu 28.12.2023.

https://www.researchgate.net/publication/346408601_Use_of_social_media_by_Emergency_Medical_Care_students_and_qualified_Advanced_Life_Support_providers_in_South_Africa

Hietajärvi, S. & Matikainen, J. 2021. Sosiaalinen media on vuorovaikutusta tukeva ympäristö. Teoksessa *Tiedeneuvonnan kehittämishanke Sofi (toim.) Ilmiökartta: Digitaalisen median vaikutukset lapsiin, nuoriin ja ikäihmisiin*. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia. 42–46. Viitattu 27.10.2023.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/02adb0cb-f83f-4c65-af01-2a4b7c7f1690/content>

Hintikka, K. 2021. Sosiaalinen media – yhteisö vai verkosto? Teoksessa *Kangaspunta, S. (toim.) Yksilöllinen yhteisöllisyys*. Tampere: Tampere University Press. 114–139. Viitattu 27.10.2023.

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/103157/kangaspunta_yksilollinen_yhteisollisyys.pdf?sequence=1&isallowed=y#page=118

Härmä, T. 2021. Hä? Ai Kui? Selkeä kieli somessa. Tyks. Diaesitys. Viitattu 5.4.2024.

Jetsu, A. & Manninen, J. 2022. Korkeakoulujen hakijamarkkinoinnin pääviestit ja oletetut hakijatyypit. Aikuiskasvatus. Vol. 42, No 4, 301–315. Viitattu 29.10.2023.

<https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/29118/1675767559715573766.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Jones, C. 2019. A human rights perspective on the use of social media by the ambulance services. Vol. 11, No 2, 532–537. Viitattu 28.12.2023.

<https://www.magonlinelibrary.com/doi/full/10.12968/jpar.2019.11.12.532>

Jormakka, J. & Kosonen, A. 2015. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden ensihoitajien osaamisenhallintajärjestelmä. Opinnäytetyö (YAMK). Sosiaali- ja terveysala. Lappeenranta: Saimaan ammattikorkeakoulu. Viitattu 17.11.2023.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/89193/Jormakka%20Juha.pdf;jsessionid=1A8514F8A852D5EDD5546FA8E465DDF7?sequence=1>

Kirk, A.; Armstrong, K.; Nurkka, N. & Jinks, A. 2018. The impact of blame culture on paramedic practice: A qualitative study exploring English and Finnish paramedic perceptions. International Journal of Emergency Services. Vol. 7, No 3, 214–227. Viitattu 29.12.2023.

Koivistoinen, S. 2015. Sosiaalinen media virtuaalitiimien sisäisessä viestinnässä. Kandidaatin tutkielma. Tietojärjestelmätiede. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 19.11.2023.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/46622/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201508162669.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Koski, S. 2023. Crew resource management ja ei-tekniset taidot ensihoidossa. Opinnäytetyö (AMK). Ensihoidon tutkinto-ohjelma. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.1.2024.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/797239/Koski_Sonja.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Kostamo, P.; Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi: Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House.

Kuisma, M. & Hoppu, S. 2022. Ensihoidon tehtäväkenttä on muuttunut. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. Vol. 138, No 5, 1273–1274. Viitattu 5.10.2023. <https://www.duodecimlehti.fi/duo16826>

Kurola, J. 2021. Tiedottaminen ja viestintä. Teoksessa Kuisma, M.; Holmström, P.; Nurmi, J.; Porthan, K. & Puolakka, T. (toim.) Ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 118–123.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023). Annettu Helsingissä 14.4.2023. Viitattu 28.12.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230703>

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559. Viitattu 20.1.2024 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559#L3P15>

Lee, T. & Rosen, C. 2017. Social Media and Other Sources of Information Used During the Emergency Medicine Residency Application Process. Western Journal of Emergency Medicine. Vol. 18, No 5. Viitattu 30.3.2024.

Liikenneturva 2022. Valtaosa suomalaisista pitää onnettomuuspaikkakuvien jakamista sosiaalisessa mediassa paheksuttavana. Viitattu 29.12.2023. <https://www.liikenneturva.fi/ajankohtaista/kuvaa-elamaa/#74f8dada>

Majchrowska, A.; Pawlikowski, J.; Jojczuk, M.; Nogalski, A.; Bogusz, R.; Nowakowska, L. & Wiechetek, M. 2021. Social Prestige of the Paramedic Profession. International Journal of Environmental Research and Public Health. Vol. 18, No 4. Viitattu 12.2.2024. <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/4/1506>

Manninen, L. 2016. Sosiaalisen median yksilöbrändin merkitys työhaussa ja yritysten näkökanta työntekijän sosiaalisen median käyttäytymiselle. Kandidaatintyö. Tietotekniikan koulutusohjelma. Lappeenranta: Teknillinen yliopisto. Viitattu 18.2.2024. https://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/123732/kandidaatinty%c3%b6_Manninen_Laura.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Matikainen, J. & Huovila, J. 2017. Sosiaalinen media terveyden edistämässä. Duodecim. Vol. 133, No 10, 1003–1007. Viitattu 26.4.2024.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/d3550860-8079-4321-b123-56469d97647e/content>

Maunuksela, V.; Länsisola, M.; Hyötyläinen, J.; Ekman, S.; Paakkonen, H.; Nieminen, T.; Kuisma, M.; Keto, J.; Nuutinen, M.; Sillanpää, K. & Kurtti, J. 2021. Ensihoidon koulutuksesta työelämään. Tehy Blogi. Viitattu 9.11.2023.

<https://www.tehy.fi/fi/blogi/ensihoidon-koulutuksesta-tyoelamaan>

Määttä, T. & Harve-Rytsälä, H. 2021. Ensihoitopalvelun organisointi. Teoksessa Kuisma, M.; Holmström, P.; Nurmi, J.; Porthan, K. & Puolakka, T. (toim.) Ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 15–35.

Naarajärvi, S. & Telkki, T. 2019. Perustason ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

National Association of Emergency Medical Technicians 2013. Code of Ethics. Viitattu 27.2.2024. <https://www.naemt.org/about-ems/code-of-ethics>

Nordquist, H. 2021. Kohti ensihoidon tutkimuksen uutta aikakautta. Teoksessa Nordquist, H. (toim.) Näkökulmia ensihoidon tutkimukseen. Kotka: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.2.2024.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/504324/URNISBN9789523443716.pdf?sequence=2>

Norman, K. 2015. The image of community nursing: implications for future student nurse recruitment. British Journal of Community Nursing. Vol. 20, No 1, 12–18. Viitattu 28.12.2023.

Nystöm, P. 2022. Ei-tekniset taidot ja Crew Resource Management (CRM). Teoksessa Kuisma, M., Holmström, P., Nurmi, J., Porthan, T. & Puolakka, T. (toim.) Ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 211–218.

Opintopolku n.d. Ensihoitaja (AMK). Viitattu 9.11.2023.

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.00000000000000000205>

Pelastustoimi n.d.a. Ensihoito. Viitattu 4.10.2023.

<https://pelastustoimi.fi/pelastustoimi/ensihoito>

Pelastustoimi n.d.b. Ensihoito. Viitattu 5.10.2023.

<https://pelastustoimi.fi/web/pelastustoimi/varsinais-suomi/palvelut/ensihoito>

Pirneskoski, J. 2021. Ensihoitojärjestelmä Suomessa. Finnanest. Vol. 54, No 3, 208–211. Viitattu 5.10.2023.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/6e7e0632-1cf4-4935-b016-e4cff7db34ca/content>

Price, S. & McGillis, L. 2013. The history of nurse imagery and the implications for recruitment: a discussion paper. Journal of Advanced Nursing. Vol 70, No 7, 1502–1509. Viitattu 28.12.2023.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jan.12289>

Rajala, K. 2015. Sosiaalinen media viestinnän välineenä. Opinnäytetyö (AMK). Liiketalous. Helsinki: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.2.2024.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/99277/Rajala_Kirsi.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rissanen, M. 2021. Vuorovaikutusroolit suosittujen sosiaalisen median vaikuttajien Instagram-julkaisuissa. Maisterintutkielma: Suomen kieli. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 21.1.2024.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/75889/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-202105243148.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sairaanhoitajat n.d. Sairaanhoitajien sosiaalisen median ohjeet. Viitattu 5.2.2024. <https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2020/01/Sairaanhoitajien-sosiaalisen-median-ohjeet.pdf>

Salminen-Tuomaala, M.; Hautamäki, T. & Sarvikas, H. 2023. Kohti laadukkaita toiminnallisia opinnäytetöitä. Teoksessa Päällysaho, S., Junkkari, T., Salminen-Tuomaala, M., Uusimäki, S., Karvonen, M. & Saarikoski, S. (toim.) Seinäjoen ammattikorkeakoulu asiantuntijana, yhteistyökumppanina, kouluttajana ja TKIO-toimijana. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. 636–649. Viitattu 12.2.2024.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/815009/SeAMK_A40.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön – Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.2.2024.

<https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta (585/2017). Annettu Helsingissä 24.8.2017. Viitattu 4.10.2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170585>

South Central Ambulance Service NHS Foundation Trust 2022. Social media guidance. Viitattu 5.2.2024. <https://www.scas.nhs.uk/wp-content/uploads/2022/06/Social-media-guidance.pdf>

Suomen perustuslaki (731/1999). Annettu Helsingissä 11.6.1999. Viitattu 28.12.2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=sananvapaus>

Terveystieteiden tutkimuslaki (1326/2010). Annettu Helsingissä 30.12.2010. Viitattu 4.10.2023. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L4P39>

Tolvanen, P. & Örnmark, E. 2017. Viranomaisverkon käyttö ensihoidossa – opiskelumateriaali ensihoidon tutkinto-ohjelmaan. Opinnäytetyö (AMK). Sosiaali- ja terveysala. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.11.2023.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/126300/Viranomaisverkon%20kaytto%20ensihoidossa%20-%20opiskelumateriaali%20ensihoidon%20tutkinto-ohjelmaan.pdf?sequence=1>

Turku AMK n.d. Ensihoitaja (AMK). Viitattu 9.11.2023.

<https://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/tutkinnot/ensihoitaja/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Viitattu 26.9.2023.

https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 26.9.2023.

https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Tyks n.d. Opiskelijan perehdytys. Viitattu 5.2.2024.

<https://www.tyks.fi/tieteellinen-tutkimus-ja-opetus/sairaala-oppimisymparistona/opiskelijan-perehdytys>

Valtioneuvosto 2023. Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen - hanke – Loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki: Valtioneuvosto. Viitattu 29.2.2024.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164706/VN_2023_15.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Van der Gaag, A.; Gallagher, A.; Zasada, M.; Lucas, G.; Jago, R.; Banks, S. & Austin, Z. 2017. People like us? Understanding complaints about paramedics and social workers. University of Surrey. Viitattu 29.12.2023. <https://www.hcpc-uk.org/globalassets/resources/reports/people-like-us-understanding-complaints-about-paramedics-and-social-workers.pdf>

Varsinais-Suomen hyvinvointialue 2022. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ensihoidon palvelutasopäätös ajalle 1.1.2023–31.12.2023. Viitattu 5.10.2023. <https://vshyvinvointialue.tweb.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=302549&version=1>

Vesala, O. 2022. Sosiaalinen media mediaviestinnän välineenä. STT Viestintäpalvelut. Viitattu 10.3.2024. <https://www.viestintapalvelut.fi/blogi/some-osana-mediaviestintaa>

Västilä, T. 2018. Viranomaisyhteistyö tuo turvaa ja terveyttä. Erillisverkot. Viitattu 20.1.2024. <https://www.erillisverkot.fi/viranomaisyhteistyö-tuo-turvaa-ja-terveyttä/>

Wickström, N. 2018. Sosiaalisen median hyödyntäminen pelastustoimessa. Opinnäytetyö (AMK). Tekniikan ala. Kuopio: Savonia ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.11.2023.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/143499/oppari_valmis.pdf?sequence=1

Yan Ni Tan, M.; Ni, Z. Shao Hua Liu, A. & Shorey, S. 2024. The influence of social media on student nurses: A systematic mixed-studies review. Nurse Education Today. Vol. 132. Viitattu 30.3.2024.

Ohjeistus materiaalin luomiseen sosiaalisessa mediassa

1. Noudata salassapitovelvollisuutta ja toimi samanlaisten eettisten periaatteiden mukaan kuin muussakin hoitotyössä
2. Noudata organisaation antamia ohjeita ja sovi yhteiset pelisäännöt sisällön tuottamiseen
3. Mieti ennen kuin julkaiset – se, minkä laittaa nettiin, jää nettiin
4. Ymmärrä oma vastuusi materiaalin julkaisemisessa, kysy tarvittaessa opettajalta neuvoa
5. Käytä asiallista, neutraalia ja helposti ymmärrettävää kieltä
6. Älä kritisoi ketään tai provosoidu muiden kritiikistä
7. Keskustele työryhmän kanssa aktiivisesti julkaisuista
8. Tunne yleisösi ja tiedä, mitä julkaisulla tavoitellaan
9. Ole kuulolla ja vastaa ihmisten esittämiin kysymyksiin
10. Toimit asiantuntijana ja ammattilaisena – muista, että edustat koko ensihoitopalvelujärjestelmää sekä Turun ammattikorkeakoulua
11. Luo hyvää mieltä